

LUNDS
UNIVERSITET

Vart tog personen vägen som flyr på grund av socioekonomiskt berövande?

(En policyanalys av tre olika svenska propositioner som berör utlänningslagen)

Nanna Malmberg Rasmussen

Avdelningen för mänskliga rättigheter
Historiska institutionen
Kurskod: MRS62
Vårterminen 2019
Handledare: Olof Beckman
Omfång: Antal ord: 14801

Abstract

Socioekonomiska rättigheter som skäl för flykt har en tendens att anses mindre värdefulla än civilpolitiska skäl. Studien undersöker därför om det påståendet stämmer överens med tre olika propositioner som har fokus på uppehållstillstånd med utgångspunkt att propositioner kan ha en specifik påverkan på individer. Med hjälp av Carol Bacchis policyanalys synliggörs propositionernas framställningar, prioriteringar, tystnader osv. För att på ett mer djupgående sätt undersöka om socioekonomiska skäl för flykt undermineras tillämpas Allan Gibbards och Ronald Dworkins teoretiska perspektiv om mänskliga rättigheter. Sammantaget argumenterar Gibbard och Dworkin för att individer skall följa mänskliga rättigheter som vägledande skäl och som regelverk för att uppnå individers allmänna nytta. Tillsammans med det teoretiska och det metodiska ramverket möjliggörs en granskning utav till vilken grad personer som flyr socioekonomiskt berövande och dess skäl för flykt är en prioritet inom propositionerna.

Sammanfattningsvis finns det en hierarki av rättigheter där civilpolitiska rättigheter framställs som viktigare än socioekonomiska rättigheter men hierarkin är mer påtaglig i vissa av propositionerna i förhållande till andra. Sålunda är personer som flyr socioekonomiskt berövande mer av en prioritet i vissa av propositionerna jämfört med andra. Det är uttryckligt att de diskursiva nyanser som finns i propositionerna kan ha en särskild påverkan i praktiken vilket således kan bidra till att upprätthålla hierarkin av rättigheter och därmed den bestående svårigheten för personer som flyr socioekonomiskt berövande att bli tillgodosedda skydd.

Nyckelord: Socioekonomiskt berövande, socioekonomiska rättigheter, flykt, flyktingar, hierarki av mänskliga rättigheter,

Abstract

Socio-economic rights as reasons for asylum tend to be considered less valuable than civil and political rights. This essay, therefore, studies if that assumption is in line with three different policy documents that focus on resident permits, with the motivation that policy documents can have a specific impact on people. With Carol Bacchi's policy analysis, the policy documents', priorities, conceptions, silences, etc, of the policy-documents are made visible. To examine in depth whether socio-economic rights as reasons for refugee-status are undermined, Allan Gibbard's and Ronald Dworkin's theories about human rights are applied. In short, Gibbard and Dworkin argues that individuals should use human rights as a framework and as guiding reasons to achieve the general benefit of people. Together with the theoretical and methodical framework, it was possible to examine to what extent people that flee socio-economic deprivation are made a priority or are undermined in the policy documents.

In summary, there is a hierarchy of human rights present in the policy-documents that stage political rights as more important than socio-economic rights. However, the hierarchy of rights is more apparent in some of the policy-documents than other. To clarify, people that flee socio-economic deprivations are more of a priority in some of the policy-documents than others. It is distinct that the discursive shades that can be found within the policy-documents can have a particular impact on upholding the hierarchy of rights and therefore also the difficulty of individuals who flee socio-economic deprivation to get protection.

Key words: Socio-economic deprivation, socio-economic rights, asylum, refugee, hierarchy of human rights

Innehållsförteckning

1	Inledning	1
1.2	Problemformulering, syfte och frågeställningar	3
1.3	Primärmaterial.....	4
1.3.1	Proposition; 2013/14:248 Genomförandet av det omarbetade skyddsgrundsdirektivet	5
1.3.2	Regeringens proposition 2013/14:216 Särskilt ömmande omständigheter	6
1.3.3	Propositionen 2015/16:174, Tillfälliga begräsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige	6
1.4	Sekundärmaterial	6
1.5	Källkritik.....	7
2	Teori och metod	9
2.1	Metod.....	9
2.2	Teori.....	12
2.3	Allan Gibbard.....	14
2.3	Ronald Dworkin.....	14
3	Tidigare forskning.....	17
3.1	Begreppet flykting och hierarkin av rättigheter	17
3.2	Rättstillämpning av asyl- och flyktingbegreppet	20
3.3	Mitt bidrag till den rådande forskningen	21
4	Resultat	22
4.1	Proposition 2013/14:248, <i>Genomförandet av det omarbetade skyddsgrundsdirektivet</i>	22
4.1.1	Vad är problemet som presenteras i propositionen?	22
4.1.2	Vilka antaganden finns det i propositionen?.....	24
4.1.3	Hur har representationen av problemet uppstått i propositionen?	25
4.1.4	Vad är oproblematiskt med propositionen? Var ligger tystnaden?.....	25
4.2	Proposition 2013/14: 216, <i>Särskilt ömmande omständigheter</i>	26
4.2.1	Vilka problem representeras i propositionen?	26
4.2.2	Vilka antaganden finns det i propositionen?.....	27
4.2.3	Hur har representationen av problemet uppstått i propositionen?	28
4.2.4	Vad är oproblematiskt med propositionen? Var ligger tystnaden?.....	28
4.3	Proposition 2015/16:174 <i>Tillfälliga begräsningar av möjlighet att få uppehållstillstånd i Sverige</i>	30
4.3.1	Vad är problemet som presenteras i propositionen?	30
4.3.2	Vilka antaganden finns det i propositionen?.....	30
4.3.3	Hur har representationen av problemet uppstått i propositionen?	32

4.3.4	Vad är oproblematiskt med propositionen? Var ligger tystnaden?.....	33
4.4	Vad blir effekten av utlänningslagen och på vilket sätt kan den ifrågasättas?	33
4.5	På vilket sätt kan Proposition 2013/14:248, <i>Genomförandet av det omarbetade skyddsgrundsdirektivet</i> ifrågasättas och vad blir effekten av den?	36
4.6	På vilket sätt kan proposition 2013/14:216 <i>Särskilt ömmande omständigheter</i> ifrågasättas och vad blir effekten av den?	38
4.7	På vilket sätt kan proposition 2015/16:174 <i>Tillfälliga begräsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige</i> ifrågasättas och vad blir effekten av den?	39
5	Diskussion.....	42
6	Sammanfattning av studien.....	44
7	Källförteckning	46

1 Inledning

Idag befinner sig 68 miljoner människor på flykt vilket är det högsta antalet femte året i rad. Följaktligen har det aldrig förr funnits så många människor på flykt.¹ Det är många av dessa människor som delvis flyr på grund av förföljelse som grundar sig i etnisk, religiös och nationell tillhörighet eller på grund av kön och sexuell läggning. Ett stort antal av dessa individer flyr också på grund av socioekonomiskt berövande.² Michelle Foster, författare till boken *International Refugee Law and Socio-Economic Rights*, understryker att det är en omtvistad fråga huruvida personer som flyr på grund av brist på mat, utbildning, bostad och arbete skulle kunna inkluderas av flyktingkonventionen jämfört med personer som flyr på grund av civilpolitiska skäl.³ Foster förklarar att denna dikotomi grundar sig i flyktingkonventionens uppbyggnad vilken baseras på civilpolitiska skäl och därför är det begränsat till vilken utsträckning konventionen kan inkludera socioekonomiska skäl för flyktingstatus.⁴

Det är ett faktum att konventionen gällande civilpolitiska rättigheter väger tyngre (International Covenant on Civil and Political Rights - ICCPR) jämfört med konventionen för sociala, ekonomiska och kulturella rättigheter (International Covenant on Economic Social and Cultural Rights - ICESCR). De rättigheter som ICCPR innehåller är obligatoriska vilket betyder att man som stat är skyldig att tillhandahålla dessa oavsett omständighet.⁵ Till skillnad från ICCPR beskrivs det inom ICESCR att stater skall uppfylla de rättigheter som konventionen innehåller i den mån som stater har förutsättningar till.⁶ Foster och James C. Hathaway författare till boken *Law of Refugee Status*, påpekar att detta har resulterat i att det har skapats en hierarki av rättigheter där civilpolitiska rättigheter väger tyngre än socioeko-

¹Migrationsinfo, *Flyktingar i världen*, senast uppdaterad: 15 februari, 2019, hämtad från:

<https://www.migrationsinfo.se/migration/varlden/flyktingar-i-varlden/> (nerladdad: 2019-04-29)

² UNHCR, *Vem är flykting*, hämtad från: <https://sverigeforunhcr.se/om-oss/vem-ar-flykting> (nerladdad: 2019-04-29)

³ Foster, Michelle, *International Refugee Law and Socio-economic rights – Refugee from deprivation*, 2007, Cambridge University Press, S.1

⁴ Ibid, 110 – 110 och 122 – 125

⁵ Ibid, S.113 – 118 och 123 samt International Covenant on Civil and Political Rights, (ICCPR), 1966, artikel 2

⁶ Ibid, S.113 – 118 och 123 samt International Covenant on Economic Social and Cultural Rights, (ICESCR) 1966, artikel 2

nomiska rättigheter.⁷ Däremot innebär det inte att det inte finns rättigheter inom ICESCR som är bindande och obligatoriska oavsett tillstånd. Bindande rättigheter inom ICESCR är de som är nödvändiga för att en människa skall få en dräglig levnadsstandard, så som rätt till liv, sjukvård, mat och utbildning.⁸ Sålunda har personer som flyr på grund av socioekonomiskt berövande rätt att få skydd och få sina rättigheter tillgodosedda enligt internationell lag om hot mot basal levnadsstandard föreligger, trots den bestående svårigheten att bli inkluderad av flyktingkonventionen.⁹ Dessutom påpekar James C Hathaway tillsammans med Michelle Foster att brist exempelvis på mat och uteslutande av vård kan utgöra lika mycket hot av en persons liv som att bli förföljd, exempelvis, på grund av sin sexuella läggning.¹⁰ Trots detta så menar Foster att hierarkin av rättigheter är närvarande och bland annat synlig genom att personer som flyr på grund av socioekonomiska skäl har en hög risk att associeras med ekonomiska migranter.¹¹ På grund av denna diskurs finns det en hög risk att även beslutsfattare ser socioekonomiska ”flyktingar” som ekonomiska migranter. Kortfattat, går ekonomiska migranter inom ramen för frivilligt emigrerande medan flyktingar går inom ramen för tvingat emigrerande.¹² Således har personer som åberopar socioekonomiska skäl, enligt Foster, en större risk att inte få det skydd och de rättigheter som de är berättigade till enligt internationell lag jämfört med civilpolitiska flyktingar.¹³

Med ovanstående som bakgrund kan man ställa sig frågan om personer som flyr på grund av socioekonomiskt berövande synliggörs och tas hänsyn till inom svenska propositioner, vilka är syftade till att förändra utlänningslagen. Personer som lägger fram propositioner och därmed skapar lagar stor makt att påverka hur saker kommer att vara i praktiken. Utifrån ett utilitaristiskt perspektiv så bör beslutsfattare ta det beslut som resulterar i mest allmän nytta för flest individer.¹⁴ Det kan dock vara en utmaning att i förhand veta vilket beslut som skulle kunna utfalla i mest lycka eftersom individer inte alltid är rationella samtidigt som det är olika från individ till individ vad allmän lycka innebär.¹⁵ Allan Gibbard på-

⁷ Hathaway C. James och Foster Michelle, *Law of Refugee Status*, second edition, 2014, Cambridge University Press, S.203 och Foster 2014, S.123 och S.136 – 138

⁸ Foster, 2007, S.115 – 117, S.140 – 141, S.169 – 171, källor som Foster hänvisar till: CESCR *general comment No.3* och CESCR *General Comment, no.9*, m.fl paragraphs, CESCR *general comment No.12*, m.fl paragraphs, CESCR *general comment No.15*, m.fl paragraphs, CESCR *general comment No.18*, m.fl paragraphs, - m.fl (se källförteckning för full förteckning.)

⁹ Ibid, S.170 – 172 och 113 – 118,

¹⁰ Hathaway och Foster, 2014, S.210 – 211

¹¹ Ibid, S.5 – 6

¹² Ibid, S.6 – 8

¹³ Ibid S.5 – 6, S.123 samt 237 - 241

¹⁴ Gibbard, Allan *Utilitarianism and Rights*, 1984, hämtad från: Ahlenius Henrik, *Vad är moraliskt rätt? – Texter i normativ etik i urval av Henrik Ahlenius*, 2004, Bokförlaget, Thales, Stockholm, S.358 – 359

¹⁵ Ibid, S.362 - 363

pekar i sin teori gällande utilitarism och mänskliga rättigheter, att utilitarismen skall utgå från ett regelverk som är grundat i mänskliga rättigheter vilket vidare skall leda till det bästa resultatet för flest personer och därmed vara en lösning på problemet.¹⁶ En liknande teori är Ronald Dworkins rättighetsteori. Enligt Dworkins skall individer följa rättigheter som vägledande skäl för att uppnå individens allmänna goda och i svåra rättsfall där beslutsfattare och domare saknar praxis och lagar att luta sig tillbaka skall rättigheter trumfa personer liv.¹⁷

Med ovanstående redovisat kan man ställa sig frågan om den hierarki av rättigheter, där personer med socioekonomiska skäl har en tendens att värderas lägre även är närvarande inom svenska propositioner och om de lösningar som framställs i de olika propositionerna tar socioekonomiska flyktingars allmänna bästa i beaktande utifrån Gibbards och Dworkins perspektiv.

1.2 Problemformulering, syfte och frågeställningar

Som tidigare nämnts har propositioner en betydande roll för hur saker och ting kommer att se ut i praktiken. Av den anledning undersöker denna uppsats hur propositionerna *2015/16:174, Tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, 2013/14:248 Genomförande av det omarbetade skyddsgrundsdirektivet* tillsammans med regeringens proposition *2013/14:216 Särskilt ömmande omständigheter* representerar och problematiserar kring olika grunder av uppehållstillstånd som är kopplade till olika konventionsgrunder. Därigenom blir det möjligt att undersöka på vilka sätt och hur mycket propositionerna tar hänsyn till olika kategorier av mänskliga rättigheter. Genom detta arbetssätt synliggörs det om propositionerna lämnar utrymme för personer som flyr på grund av socioekonomiskt berövande och därigenom kan man synliggöra om hierarkin av rättigheter även är närvarande inom propositionerna. Sammantaget är syftet med uppsatsen att undersöka på vilka sätt propositionerna representerar, problematiserar och redogör för olika typer av uppehållstillstånd som är kopplade till olika former av konventionsgrunder för att därigenom synliggöra om man tar hänsyn till och lämnar utrymme för ”socioekonomiska flyktingar” eller om de är lägre prioriterade som Foster påstår. I samband med detta skall det poängteras att personer som flyr socioekonomiskt berövande kommer också att betecknas som socioekonomiska flyktingar i uppsatsen.

¹⁶ Gibbard i Ahlenius, 2004, S.367 – 369

¹⁷ Dworkin Ronald, *Taking Rights Seriously*, 1977, Harvard University Press, S.19, 26, S.83 – 87, S.197 samt Orend, Brian, *Human rights: concept and context*, 2002 Broadview Press, Peterborough Ont, S.20 – 22 och S.109

För att uppfylla uppsatsens syfte används Carol Bacchis policyanalys *What's the problem to be represented*. Utifrån Bacchis policyanalys är det möjligt att belysa de problemrepresentationer, mönster och diskurser som finns inom propositionerna vilket i sin tur gör det möjligt att avgöra till vilken grad man representerar personer som flyr socioekonomiskt berövande.¹⁸ Med hjälp av Dworkins och Gibbards teorier, som analytiska verktyg, undersöks det om de propositionerna tar socioekonomiska flyktingars rättigheter goda i åtanke utifrån mänskliga rättigheter som regelverk och vägledande skäl. Ovan nämnda propositioner, vilka har valts ut i och med att de diskuterar och redogör för olika kategorier av uppehållstillstånd som är kopplade till olika konventionsgrunder är uppsatsens primärmaterial. Propositionerna har också valts ut eftersom de är mest aktuella. För att fullfölja syftet med uppsatsen besvaras följande frågeställningar;

- Finns det en hierarki av rättigheter, som skäl för flykt, närvarande inom propositionerna?
- Uppfyller propositionerna mänskliga rättigheter som regelverk och som vägledande skäl med Dworkins och Gibbards perspektiv i åtanke?

1.3 Primärmaterial

Primärmaterialet i uppsatsen fokuserar på tre olika propositioner vilka är Regeringens proposition 2015/16:174, *Tillfälliga Begräsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige*, 2013/14:216, *Särskilt ömmande omständigheter* och 2014/14:248 och *Genomförandet av det omarbetade skyddsgrundsdirektivet*. Mildred L. Patten och Michelle Newhart, författare till boken *Understanding Research Methods* understryker bland annat sammanhanget mellan validitet och reliabilitet. Därutöver påpekar Patten och Newhart att ett material kan vara mer eller mindre relevant för en studie och därmed ha olika grad av validitet.¹⁹ Ovanstående propositioner diskuterar, problematiserar och representerar olika former av uppehållstillstånd som är kopplade till konventionsgrunder.²⁰ På så vis är propositioner som berör uppehållstill-

¹⁸ Bacchi, Carol, *Analyzing Policy, What's the problem represented to be?* 2009, Pearson Australia, S.1 - 15

¹⁹ L. Patten Mildred, Newhart Michelle, *Understanding Research Methods*, 2018, Tenth Edition, Routledge, New York, S.123 – 125

²⁰ Prop, 2015/16:174, *Tillfälliga Begräsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige*, 28 april 2016, Stockholm, Prop, 2013/14:216, *Särskilt ömmande omständigheter*, 3 april 2014, Stockholm och Prop, 2013/14:248, *Genomförandet av det omarbetade skyddsgrundsdirektivet*, 28 augusti 2014, Stockholm

stånd på grund av arbete, utbildning och dylikt inte av intresse eftersom de grundar sig i frivilligt emigrerande och inte i flykt som är uppsatsen fokus.²¹ Genom propositionerna uppfylls uppsatsen syfte att undersöka hur mycket hänsyn propositionerna ger till personer som har socioekonomiska rättigheter som skäl för sin flykt och om propositionerna har spår av att följa mänskliga rättigheter som vägledande skäl och regelverk. Som tidigare nämnts är det något uppsatsen vill undersöka eftersom socioekonomiska flyktingar har en tendens att bli underminerade vilket är särskilt relevant eftersom propositioner är något som kan ha en stor påverkan på individers liv.²² Med detta sagt har primärmaterialet hög validitet med hänsyn till Newhart och Patten aspekt eftersom materialet bidrar till att uppfylla uppsatsen sammantagna syfte.²³

Reliabilitet innebär att materialet skall ge någon form för svar på det som man vill undersöka. Med hänsyn till att materialet har hög validitet, korresponderar det även till att reliabiliteten i uppsatsen blir pålitlig med utgångspunkt från Newharts och Pattens synvinkel. Utöver det valdes även tidigare nämnda propositioner eftersom de ligger närmst i tid gällande propositioner som berör uppehållstillstånd som är kopplade till en konventionsgrund. Newhart och Patten framhäver även att en studie skall anpassas efter undersökningens förväntade svårighetsgrad. Av den anledningen motiveras tre propositioner vara ett lämpligt antal att avgränsa uppsatsen till för att få en hanterlig arbetsprocess men även för att det inte finns ett begränsat utrymme.²⁴

1.3.1 Proposition; 2013/14:248 Genomförandet av det omarbetade skyddsgrundsdirektivet

2011 uppdaterades EU:s skyddsgrundsdirektiv från 2004. Det första direktivets mål var att EU:s medlemsländer skulle ha en gemensam flyktingpolitik. Direktivet uppdaterades eftersom skillnaderna i asylpolitiken emellan EU-länderna var för stora. Målet med det omarbetade direktivet var att alla medlemsländer skulle garantera att tillämpa direktivet till en miniminivå för de personer som behöver skydd.²⁵ Skälet till propositionen är alltså att uppdatera utlänningslagen och göra justeringar i och med det omarbetade direktivet eftersom det är ett rättsligt bindande dokument.²⁶

²¹ Foster, 2007, S.8

²² Ibid, S. Ibid S.123 och 237 - 241

²³ Mildred, Newhart, 2018, S.126 – 127

²⁴ Ibid, S.136 – 137

²⁵ Prop, 2013/14:248 *Genomförandet av det omarbetade skyddsgrundsdirektivet*, 28 augusti 2014, Stockholm, S.20 - 23

²⁶ Ibid, S.1

1.3.2 Regeringens proposition 2013/14:216 Särskilt ömmande omständigheter

Anledningen till varför propositionen om särskilt ömmande skäl har valts som primärmaterial kan förklaras med att lagen gällande särskilt ömmande omständigheter har specifikt fokus på socioekonomiska och kulturella rättigheter jämfört med lagarna som har fokus på kraven för flykting, alternativt och övrigt skyddsbehövande.²⁷ Propositionen 2013/14:216 *Särskilt ömmande omständigheter* har som mål att förbättra barnperspektivet inom laget.²⁸

1.3.3 Propositionen 2015/16:174, Tillfälliga begräsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige

Propositionen diskuterar huruvida man bör förändra lagstiftningen gällande uppehållstillstånd. Tidigare har alla personer oavsett skäl för skydd blivit tillgodosedda permanent uppehållstillstånd. Det vill propositionen förändra genom tidsbegränsade uppehållstillstånd. Orsaken till propositionen grundar sig i flyktingvågen 2015. Sålunda förklarar propositionen hur flyktingvågen gav stora påfrestningar på olika samhällsfunktioner. Av det skälet föreslår propositionen att tidsbegränsade uppehållstillstånd kommer att minska antalet asylsökande till Sverige varigenom mottagandet och etableringen av asylsökande bättre.²⁹ Propositionen diskuterar därefter kriterierna för flykting, alternativ skyddsbehövande, övrigt skyddsbehövande och synnerligen ömmande skäl.³⁰

1.4 Sekundärmaterial

Följande material som presenteras nedanstående är uppsatsens sekundärmaterial. Detta material kan ses som komplement till primärmaterialen.

Till att börja med handlar Regeringens proposition 2004/05:170 *Ny instans -och processordning i utlänningslagen – och medborgarskapsärenden* om utlänningslagens fram-

²⁷ Prop, 2013/14:216, *Särskilt ömmande omständigheter*, 3 april 2014, Stockholm, 9 – 13 samt Prop, 2004/05:170 *Ny instans -och processordning i utlänningslagen – och medborgarskapsärenden*, 26 maj 2005, Stockholm, S.184 – 187

²⁸ Prop, 2013/14:216, 2014, S.1

²⁹ Prop, 2015/16:174, *Tillfälliga Begräsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige*, 28 april 2016, Stockholm, S.1 – 2

³⁰ Ibid, S.23 – 26 och S.49 - 54

tida förändringar och hur olika former av uppehållstillstånd kommer att få nya benämningar. Denna proposition används i uppsatsen för att få en historisk inblick och därigenom en fördjupad förståelse av utlänningslagen.³¹

SOU 2004:74 *Utlänningslagstiftningen i ett domstolsperspektiv* kan ses som ett komplement till ovanstående proposition eftersom den diskuterar de förändringar som propositionen vill genomföra. SOU används på så vis för att förstå utlänningslagens historiska förändringar ytterligare.³²

Rådets direktiv *om miniminormer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer skall betraktas som flyktingar eller som personer som av andra skäl behöver internationellt skydd samt om dessa personers rättsliga ställning och om innehållet i det beviljade skyddet* som antogs 29 april 2004 tillsammans med *det omarbetade direktivet, om normer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska anses berättigade till internationellt skydd, för en enhetlig status för flyktingar eller personer som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande, och för innehållet i det beviljade skyddet (omarbeting)*, som antogs den 13 december 2011 av den Eu används i uppsatsen eftersom propositionen 2013/14:248 berör de olika direktiven.³³

Departementremissen 2011:14, *Synnerligen ömmande omständigheter och verkställningshinder – en kartläggning av tillämpningen* till Justitiedepartementet handlar om hur lagen synnerligen ömmande har tillämpats det senaste decenniet. Sålunda användes remissen för att skapa en bättre förståelse för gällande lagen.³⁴

1.5 Källkritik

Som läsare bör man ha i åtanke att propositionerna är skapade av den svenska regeringen. En regering har i uppgift att styra landet och verkställa den politik som riksdag och regering har

³¹ Prop, 2004/05:170 *Ny instans -och processordning i utlänningslagen – och medborgarskapsärenden*, 26 maj 2005, Stockholm, S.1

³² SOU 2004:74 *Utlänningslagstiftningen i ett domstolsperspektiv*, Stockholm, S.1 och S.15

³³ Europaparlamentets och rådets direktiv, 2004/83/EG, *om miniminormer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer skall betraktas som flyktingar eller som personer som av andra skäl behöver internationellt skydd samt om dessa personers rättsliga ställning och om innehållet i det beviljade skyddet*, 29 april, 2004 och Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/95/EU, *om normer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska anses berättigade till internationellt skydd, för en enhetlig status för flyktingar eller personer som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande, och för innehållet i det beviljade skyddet (omarbeting)*, 13 december 2011

³⁴ DS 2011:14, *Synnerligen ömmande omständigheter och verkställningshinder – en kartläggning av tillämpningen*, 2011, Göteborg, S.11

fastställt. Följaktligen finns det en press från regeringens sida att de olika myndigheterna verkställer den politik som har blivit bestämd eftersom de har i uppgift att utföra politiken i praktiken. Av den anledningen finns det en press från myndigheternas sida att regeringen fastställer en politik som fungerar för myndigheterna. Utöver det är regeringen påverkad av riksdagen eftersom regeringen måste ha riksdagens godkännande för att en lag skall kunna bli till verklighet.³⁵ Vidare är en regering också påverkad av civilsamhällets åsikter vilket regeringen måste hänsyn till eftersom Sverige har ett demokratiskt styre. Med detta sagt är propositionernas framväxt inte enbart grundat i regeringens begäran utan propositionerna har också växt på grund av påtryckningar från myndigheter, civilsamhället samt riksdag vilket kan vara bra för läsare att ha i åtanke.³⁶ Förutom det är propositionerna präglade av en politisk agenda eftersom en regering har som mål att bland annat uppfylla sin politik. Dessutom har det skett ett regeringsskifte under den tid som propositionerna äger rum, från en liberal och högerorienterad regering till en mitt- och vänsterorienterad regering vilket också kan vara viktigt att ha i åtanke.³⁷

³⁵ Regeringskansliet, *Vägledning för statliga myndighetsstyrelser*, 2016, Produktion: Finansdepartementet/kommunikationsavdelningen, S.8 – 10

³⁶ Regeringskansliet, *Civila samhället*, hämtad från: <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/civila-samhallet/> (nerladdad: 2019-05-06)

³⁷ Sveriges Riksdag, *Sverige har fått en ny regering*, 3 oktober, 2014, hämtad från: <https://www.riksdagen.se/sv/aktuellt/2014/okt/3/sverige-har-fatt-en-ny-regering/> (nerladdad: 2019-05-07)

2 Teori och metod

2.1 Metod

För att kunna undersöka huruvida propositionerna tar hänsyn till personer som flyr socioekonomiskt berövande så behövs ett tillvägagångssätt som möjliggör ett synliggörande av det. Av den anledningen tillämpas Carol Bacchis policy analys ”*What’s the problem to be represented?*” eftersom den lämnar utrymme till att förstå propositionerna på ett djupgående och kritiskt sätt genom att synliggöra propositionernas föreställningar, mål, prioriteringar, antaganden, tystnader osv. Ett sådant tillvägagångssätt är i sin tur betydelsefullt eftersom det lämnar utrymme för att belysa om socioekonomiska flyktingar är en prioritet eller om de undermineras och om det finns en hierarki av rättigheter inom propositionerna. Detta är i synnerhet viktigt eftersom det är en del av studiens mål vilket modellen bidrar till att uppfylla.

Det skall noteras att Bacchis modell är en form för diskursanalys.³⁸ Det finns dock skillnader mellan en policyanalys och en diskursanalys. Av den anledningen nämns det kortfattat vad en diskursanalys innebär. En diskursanalys är en form för textanalys och målet med en diskursanalys är att förstå och analysera vad som sägs i en text.³⁹ Varje text har ett budskap som man vill förmedla och texten är i sin tur präglad och påverkad av ett samhälle. Göran Bergström och Kristian Boréus författare till boken *Textens Mening och Makt* framhäver att syftet med en diskursanalys är att undersöka hur ett visst språkbruk har möjliggjorts inom texten genom påverkan av ett samhälle och hur det i sin tur kan inverka på den sociala verkligheten.⁴⁰

Huvudpoängen med Bacchis metod är att förstå en viss problematik som en styrande makt så som exempelvis en regering, myndighet, EU eller FN försöker att lösa.⁴¹ Bacchi framhäver att varje policy har uppstått för att en styrande makt har ett problem som de önskar

³⁸ Bacchi, Carol, *Analyzing Policy, What’s the problem represented to be?* 2009, Pearson Australia, S.35

³⁹ Bergström Göran och Boréus Kristina, *Texten mening och makt – metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*, 2012, Studentlitteratur, S.21 - 23

⁴⁰ Ibid, S.354 – 355

⁴¹ Bacchi, 2009, S.X

förbättra och genom policyn försöker de lösa det existerande problemet.⁴² Däremot är det inte alltid tydligt vad som är de faktiska ”problemen” då policyn oftast bara beskriver vad den önskar att förändra och inte de bakomliggande skälen till dess framväxt.⁴³ Således är målet med Bacchis metod att förstå de underliggande problemen som representeras i policyn genom en systematisk och kritisk granskning.⁴⁴ Därutöver framhäver Bacchi att modellen inte är till för att manipulera olika principer, eller att konstatera olika för- och nackdelar utan snarare skall modellen utmana framställningen av en problemrepresentation.⁴⁵ För att lyckas med att förstå en policy på ett ingående sätt och de underliggande problemen så ställer Bacchi sex olika frågor. Dessa frågor presenteras och förklaras hur de används i metoden nedan.

1. Vad är det representerade problemet i den specifika policyn?

Målet med denna fråga är att finna den problematik som policyn grundar sig i. Problematiken som en policy innehåller kan vara formulerade och kan ta uttryckt på olika sätt. Genom denna fråga synliggörs hur policyn skall försöka motverka och lösa problemen som förekommer.⁴⁶

2. Vilka underliggande påståenden ligger till grund och formar representationen av problemet i primärmaterialens rapporter?

Denna fråga är till för att förstå underliggande förutfattade meningar, antagande eller givna kunskaper som finns gällande den problematik som policyn framhäver. Dessa förutfattade meningar och ”kunskaper” är något som man kan identifiera genom förslagsvis tre olika arbetssätt.⁴⁷ Det ena sättet är genom att hitta olika former av nyckelord.⁴⁸ Det andra arbetssättet är att granska om policyn kategoriserar individer på ett speciellt sätt. Bacchi poängterar i detta sammanhang att individer är ”*made up*” och formade utifrån olika kategorier.⁴⁹ Det tredje sättet är genom att ställa sig frågan om det finns några binärer.⁵⁰

⁴² Bacchi, 2009, S.3

⁴³ Ibid, S.XI och S.4

⁴⁴ Ibid, S. XV - XXII

⁴⁵ Ibid, S.IX

⁴⁶ Ibid, S.3 - 4

⁴⁷ Ibid, S.4 - 5

⁴⁸ Ibid, S.8

⁴⁹ Ibid, S.9

⁵⁰ Ibid, S.7

3. Hur har representationen av problemet uppstått?

Målet med denna fråga är att förstå hur policyn har uppstått. Följaktigt är syftet med frågan att förstå bakgrunden som har möjliggjort policyns etablering. Utifrån detta så gör man en historisk granskning av policyn för att skapa sig en uppfattning om vilka förutsättningar och förhållanden som har legat till grund för policyn.⁵¹ Det är enligt Bacchi av betydelse att förstå bakgrunden till varför en policy har uppstått.⁵²

4. Vad är oproblematiserat med lagen? Vart ligger tystnaden?

Ändamålet med dessa frågor är att identifiera vad man inte problematiserar kring i policyn som annars möjligtvis är ett problem i ett annat sammanhang. Ett sätt att förstå frågor är begränsningarna som finns inom policyn och vad de misslyckas med att inte ta i beaktande. Det kanske möjligtvis finns frågor inom policyn som man borde ta mer hänsyn till, eller lägga mer vikt vid men som policyn bortser från.⁵³ Vidare poängterar Bacchi att inte problematisera något som är av betydelse att problematisera kan i sin tur leda till en viss problematik.⁵⁴

5. Vilka effekter är producerade av problemet som är representerat?

I denna fråga undersöks de effekter och konsekvenser som problemrepresentationen i en policy kan innebära. Enligt Bacchi kan en effekt av en policy te sig på tre olika sätt vilka är diskursiva, subjektiva och levda effekter. Diskursiva effekter innebär de begränsningar om vad som framhävs. Det kan i sin tur påverka synen av en grupp och hur den grupp upplever framställningen av ”dem” som grupp, vilket kan innebära subjektiva effekter. Levda effekter diskuterar kring de faktiska, fysiska och materiella effekter som en policy kan medföra.⁵⁵

6. Hur har representationen av problemet skapats, spridit sig eller försvarat sig? Hur kan det ifrågasättas, bli förändrat, hur kan det bli avbrutet?

Dessa frågor handlar om vem som har spridit, försvarat och skapat den problematik som representeras inom policyn. Syftet är att adressera i vilken kontext och i vilka förhållanden som policyn har skapats, spridits och försvarat sig och ett klassiskt exempel är media.

⁵¹ Bacchi, 2009, S.10

⁵² Ibid, S.11 – 12

⁵³ Ibid, S.12 - 13

⁵⁴ Ibid, S.12 - 14

⁵⁵ Ibid, S.14 - 15

Följaktligen bygger fråga sex på fråga 3, eftersom denna fråga också har en form för historisk förankring.⁵⁶

Det man dock bör ha i åtanke när det gäller Bacchis metod, är att frågorna som ställs är väldigt öppna vilket möjliggör olika former av tolkningar.⁵⁷ Med detta sagt kan två personer göra en exakt likadan undersökning med hjälp av Bacchis metod men deras undersökning kan utmynna i två väldigt olika resultat på grund av att materialet kan präglas av undersökarnas personliga åsikter vilket görs möjligt i och med att frågorna i metoden är väldigt öppna. Således kan man fastställa att man med hjälp av Bacchis metod kan argumentera för en viss personlig åsikt.

Bacchis metod tillämpas även för att strukturera resultat- och analysavsnittet. I resultatavsnittet presenteras varje proposition utifrån besvarande av fråga 1 – 4. Utifrån det får man en god överblick om vad varje proposition handlar om. Därefter diskuteras utlänningslagen utifrån fråga fem och sex. Anledningen till varför utlänningslagen diskuteras är för att läsaren bättre skall förstå det resultat som propositionerna utmynnade i gällande fråga fem och sex. Slutligen diskuteras varje proposition utifrån fråga fem och sex. Dessutom genomförs denna struktur för att undvika upprepningar men även för att det finns ett begränsat utrymme.

2.2 Teori

Det metodiska ramverket bidrar delvis till att besvara uppsatsens frågeställningar men studien behöver ett perspektiv som kan besvara frågeställningarna på ett mer djupgående sätt. På grund av att det finns en påtaglig diskurs att personer som flyr socioekonomiskt berövande anses vara mindre viktiga jämfört med personer som flyr civilpolitiskt förföljelse tillämpar uppsatsen därför ett teoretiskt ramverk som möjliggör ett synliggörande av på vilka sätt propositionerna tar målgruppens rättigheter i beaktande.⁵⁸ I inledningsavsnittet poängterades det att enligt ett utilitaristiskt perspektiv skall beslutsfattare fatta det beslut som leder till mest allmän nytta för flest personer.⁵⁹ Utilitarismen är myntat av Jeremy Bentham och John Stuart

⁵⁶ Bacchi, 2009 S.19- 20

⁵⁷ Ibid, S.3 – 15

⁵⁸ Hathaway och Foster, 2014, S.203 och Foster 2007, S.110 – 111, samt S.122 m.fl

⁵⁹ Hayden, Patrick, *The Philosophy of Human Rights*, 2001, Pargon Issues in Philosophy, Paragon House, St Paul, S.118 – 119 och S.136 - 137

Mill.⁶⁰ Nackdelen med den klassiska utilitarismen är att den kan kräva att man ska bryta mot mänskliga rättigheter för att uppnå det allmänna goda för så många personer som möjligt.⁶¹ Dessutom kan det vara svårt för en individ att veta vilken handling som kommer att leda till mest lycka eftersom vad som är lycka varierar från person till person. Därutöver är personer inte alltid rationella vilket kan leda till felaktiga handlingar.⁶²

För att undvika ovanstående nämnda nackdelar med utilitarism tillämpar uppsatsen därför bland annat Allan Gibbards perspektiv där rättigheter och utilitarism är inkorporerat. Gibbard framhäver att rättigheter skall fungera som ett regelverk för att uppnå allmän nytta för flest personer.⁶³ Utöver det tillämpar uppsatsen också Roland Dworkins rättighetsteori. Dworkin poängterar att rättigheter skall fungera som vägledande skäl vilket skall följas för att uppnå mest nytta för en individ.⁶⁴ Skillnaden mellan Gibbard och Dworkin är att Gibbard har inkorporerat utilitarismen i sitt teoretiska ramverk vilket Dworkin saknar eftersom han menar att individens bästa skall gå före en grupps lycka. Exempelvis skall en utsatt grupps rättigheter prioriteras före de personer som gynnas av lycka på grund av diskrimineringen.⁶⁵ Däremot är Dworkins och Gibbards överens om att rättigheter skall följas för individens bästa vilket i gengäld gör deras perspektiv väldigt lika.

För att tydliggöra kan man genom ovanstående synsätt granska om propositionerna följer mänskliga rättigheter som regelverk och som vägledande skäl för att uppnå det bästa resultatet för socioekonomiska flyktingar. Därutöver kan man genom perspektiven belysa om de konsekvenser som propositionerna förväntas utmynna i kommer att resultera i att uppfylla socioekonomiska flyktingars rättigheter. Utifrån det kan man på ett mer djupgående plan, än vad det metodiska ramverket redan synliggör, besvara frågeställningen om socioekonomiska flyktingar och dess skäl undermineras eller om de är en prioritet inom propositionerna. De teoretiska ramverken förklaras närmre i avsnittet nedanstående.

⁶⁰ Hayden, 2001, S.118 – 119 och S.136 - 137

⁶¹ Allan Gibbard, *Utilitarianism and Rights*, 1984, hämtad från: Ahlenius Henrik, *Vad är moraliskt rätt? – Texter i normativ etik i urval av Henrik Ahlenius*, 2004, Bokförlaget, Thales, Stockholm, S.357 – 359

⁶² Ibid, S.360 - 362

⁶³ Ibid, S.366 – 368

⁶⁴ Dworkin, 1977, S.197 samt Orend, Brian, *Human rights: concept and context*, 2002 Broadwie Press, Peterborough Ont, S.20 – 22 och S.109

⁶⁵ Orend, 2002, S.20 – 22 och S.109

2.3 Allan Gibbard

Allan Gibbard inleder sin teori i artikeln *Utilitarianism and Rights* med paradoxen som existerar mellan mänskliga rättigheter och utilitarism vilket han beskriver enligt följande; *Utilitarister har ett starkt skäl att den allmänt respekterade kärnan hos mänskliga rättigheter respekteras universellt även då respekt för dessa rättigheter tycks hamna i konflikt med kraven från det allmänna goda.*⁶⁶ Utifrån detta poängterar Gibbard att det vore felaktigt att avsäga sig mänskliga rättigheter och bryta mot dessa för att uppnå allmän lycka eftersom rättigheter är till för att ”öka mänsklig blomstring och lycka.”⁶⁷ Därefter fortsätter Gibbard att kritisera utilitarismen genom att förklara hur utilitarismen inte skulle kunna fungera vid en statlig institution eftersom vad lycka innebär är olika från individ till individ samtidigt som personer inte alltid gör rationella val.⁶⁸ Som en lösning på dilemmat argumenterar Gibbard för att mänskliga rättigheter skall fungera som ett regelverk för att veta vilken handling som kommer att leda till det allmänna goda för flest personer.⁶⁹

Gibbards teori motiveras fungera väl till uppsatsen delvis eftersom man genom den kan reflektera kring om de principer som propositionerna föreslår tar mänskliga rättigheter som regelverk i åtanke för socioekonomiska flyktingars bästa. Dessutom har Gibbard fokus på institutioner vilket uppsatsen också har eftersom primärmaterialen består av propositioner. Dock kan man ställa sig kritisk till att mänskliga rättigheter som regelverk inte alltid behöver leda till det allmänna bästa. Mänskliga rättigheter är ett västerländskt präglat element där det tas för givet att alla individer anser att mänskliga rättigheter är bra. I kontrast till det så finns det människor som motsätter sig mänskliga rättigheter och sålunda hade Gibbards teori inte fungerat på den målgruppen av människor.⁷⁰

2.3 Ronald Dworkin

Ronalds Dworkins rättighetsteori är hämtad från hans bok *Taking Rights Seriously*. Dworkin framhäver att rättigheter skall fungera som vägledande skäl vilket personer skall följa för att etablera mest lycka för individen och därmed skall en individs rättigheter trumfa de grupper

⁶⁶ Gibbard, i Ahlenius, 2004, S.358

⁶⁷ Ibid, S.359

⁶⁸ Ibid, S.360 - 362

⁶⁹ Ibid, S.366 – 368

⁷⁰ Posner, A Eric, *The Twilight of Human Rights Law*, 2014, Oxford University Press, S.66 – 68

som gynnas av att en annan individ förtrycks.⁷¹ Därutöver kritiserar Dworkin rättspositivismen eftersom den anser att lagar och förordningar enbart är något som kan skapas av institutioner och inte av människors samarbetsvilja. Av det skälet menar Dworkin att rättspositivismen förkastar den romantiska idén att rättigheter fanns innan de blev fastställda i lagstiftningar och förordningar.⁷² Således understryker Dworkin att rättspositivismen anser att det endast finns skyldigheter i den mängd som finns stadgat i lag.⁷³

I svåra rättsfall kan det saknas lagar och principer vilket tvingar beslutsfattare att avgöra fallet på egen hand.⁷⁴ I svåra fall är rättspositivismen bristande enligt Dworkin eftersom den inte ger någon vägledning vilket kan resultera i att fel part vinner.⁷⁵ Som en lösning på problemet framhäver Dworkin att rättigheter skall fungera som moraliskt vägledande skäl som skall trumfa en persons liv när det sätts på fara i svåra rättsfall.⁷⁶ Dworkin understryker dock att rättigheter inte ensamt kan avgöra ett fall eftersom beslutsfattare måste förhålla sig till sin stats grundprinciper.⁷⁷

Dworkins perspektiv motiveras fungera väl till uppsatsen eftersom man kan undersöka om propositionerna använder rättigheter som vägledande skäl för att därigenom granska om propositionerna tar socioekonomiska flyktingars rättigheter i åtanke. Därutöver finns det en risk för att majoriteten av svåra fall består utav socioekonomiska flyktingar på grund av att de har en sämre förutsättning att få skydd.⁷⁸ Med det som utgångspunkt kan man använda Dworkins perspektiv till att särskilt föra en diskussion kring om propositionerna skulle kunna vara en bidragande faktor till den negativa omständigheten.⁷⁹

Ytterligare kan man rikta kritik mot Dworkins synsätt. Man kan anse att Dworkin är paradoxal eftersom han framhäver att beslutsfattare skall, å ena sidan följa mänskliga rättigheter som vägledande principer vid svåra fall men, å ena sidan, att rättigheterna inte ensamt kan avgöra ett fall eftersom beslutsfattaren också skall förhålla sig till sin stats huvudprinciper.⁸⁰ Av den anledningen kan man fråga sig hur beslutsfattare skall göra avvägningen mellan att förhålla sig till rättigheter som vägledande principer och följa sin stats ”normer” i

⁷¹ Dworkin, 1977, S.197 samt Orend 2002, S.20 – 22 och S.109

⁷² Ibid, S.X-Xii

⁷³ Ibid, S.44 - 45

⁷⁴ Ibid, S.35 – 36 och S.45

⁷⁵ Ibid, S.46 – 50 och S.113

⁷⁶ Ibid, S.26 – 28 och S.45

⁷⁷ Ibid, S.37 – 38 och S.86

⁷⁸ Foster, 2007 S. 8 och S.378 m.fl

⁷⁹ Dworkin, 1977, S.197 och Orend 2002, S.109

⁸⁰ Dworkin, 1977, S.86

svåra fall. Detta är inte någonting som Dworkin uttryckligen redogör för, vilket är något man kan ifrågasätta.

3 Tidigare forskning

Forskningsöversiktens första del framhäver de svårigheter som finns för en person som flyr socioekonomiskt berövande att uppfylla kraven för flyktingstatus och hur socioekonomiska rättigheter undermineras. Sista delen av forskningsöversikten diskuterar rättstillämpningen av asyl –och flyktingbegreppet.

3.1 Begreppet flykting och hierarkin av rättigheter

James C. Hathaway och Michelle Foster, författare till *Law of Refugee Status*, redogör för begreppet *flykting* enligt följande: *En person som känner välgrundad fruktan på grund av sin ras, religion eller tillhörighet till en viss social eller politisk grupp som är utanför sitt lands territorium och som är inkapabel, eller på grund av rädsla ovillig att söka skydd inom sin stat eller som på grund av: saknad nationalitet som befinner sig utanför sin vanliga hemort på grund av sådana omständigheter, är inkapabel eller på grund av rädsla, inte kan återvända.*⁸¹

Ett av kriterierna som en person måste uppfylla för att erhålla flyktingstatus är välgrundad fruktan.⁸² En persons fruktan grundar sig oftast i förföljelse och det måste bevisas genom en koppling till ett objekt. Det är otydligt hur stor en skada måste vara för att det skall korrespondera till förföljelse och därmed ge upphov till skydd.⁸³ Detta är även något man framhäver i UNHCR:s handbok *Om förfarandet och kriterierna vid fastställandet av flyktingars rättsliga ställning*. Handboken understryker att *förföljelse* både kan utgöras på grund av ras, kön, nationalitet, osv, men att det också kan utgöras av ”andra allvarliga kränkningar av mänskliga rättigheter.”⁸⁴ Följaktligen finns det ingen bestämd benämning av ordet *förföljelse*.⁸⁵ Som en lösning på otydligheten kan man använda Hathaways och Fosters modell

⁸¹ Hathaway C. James och Foster Michelle, *Law of Refugee Status*, second edition, 2014, Cambridge University Press, S.12

⁸² Ibid, S.91

⁸³ Ibid, S.100 – 101

⁸⁴ Förenta Nationernas Flyktingkommissarie, *Handbok om förfarandet och kriterierna vid fastställandet av flyktingars rättsliga ställning*, 1996, Stockholm, Nordstedts Juridik, S. 22 - 23

⁸⁵ Hathaway och Foster, *Law of Refugee Status*, 2014, S.187 och 190 - 192

där mänskliga rättigheter skall fungera som ett riktmärke för att veta när förföljelse ger upphov till skydd.⁸⁶ Enligt författarna sker förföljelse när en kränkning av en rättighet utgör en risk för att upprätthålla ett drägligt liv.⁸⁷ Hathaway och Foster blandar olika rättigheter, i sin modell, utifrån följande kategorier: ”risker för fysisk säkerhet, hot mot frihet och begränsningar till självförverkligande” för att undvika hierarkin av mänskliga rättigheter.⁸⁸

Grunden till hierarkin av rättigheter kan bland annat förklaras med att konventionen om civilpolitiska rättigheter (ICCPR), beskrivs som bindande oavsett ett lands tillstånd. I gengäld beskrivs konventionen om socioekonomiska och kulturella rättigheter (ICESCR), som progressivt bindande, alltså att rättigheterna blir bindande när ett land har förutsättningar att tillgodose dem.⁸⁹ Det resulterar i att civilpolitiska rättigheter ses som viktigare i förhållande till socioekonomiska rättigheter.⁹⁰ Trots detta så finns det rättigheter inom ICESCR som är bindande oavsett tillstånd, vilka är de rättigheter som är nödvändiga för att kunna leva ett basalt liv, som till exempel, rätten till liv, rätten till mat och rätten till utbildning.⁹¹ Dessa rättigheter kan även benämnas som *core rights*, alltså rättigheter som är avgörande för en basal levnadsstandard.⁹² Att vara *socioekonomiskt berövande* innebär därmed ett uteslutande av ”core rights”⁹³ Närmre bestämt kan socioekonomiskt berövande förklaras enligt följande:

*”a concatenation of denial of of rights; for example, the right to work, to education, to health or welfare benefit to such an extent that it edorses the very quality of life in the result that such a combination is an interference with a basic human right to live a decent life.”*⁹⁴

I första utgåvan av *Law of Refugee Status*, etablerar Hathaway en modell som är bestående av fyra olika nivåer där varje nivå redogör för hur stark skyldigheten av rättigheter till flyktingar är för stater. Inom första nivån beskrivs de rättigheter som ICCPR innehåller, vilka en stat aldrig får bryta mot oavsett omständighet, vilka exempelvis inkluderar rätten att vara fri från tortyr, slavhandel, inhumana straff och omänskligt behandlade.⁹⁵ På den andra nivån redogörs för de rättigheter som är inkluderade av ICCPR, vilka en stat får avvika från

⁸⁶ Ibid, S.195 – 198

⁸⁷ Ibid, S.220

⁸⁸ Ibid S.208 - 213

⁸⁹ Foster, 2007, S.203 samt ICESCR 1966 artikel 2, ICCPR, 1966, artikel 2

⁹⁰ Foster 2007 S.115 – 117 och S.123 m.fl samt Hathaway och Foster, 2014, S.203

⁹¹ Foster, 2007, S.115 – 117, S.140 – 141, S.169 – 171, källor som Foster hänvisar till: CESCR *general comment No.3* och CESCR *General Comment, no.9*, m.fl paragraphs, CESCR *general comment No.12*, m.fl paragraphs, CESCR *general comment No.15*, m.fl paragraphs, CESCR *general comment No.18*, m.fl paragraphs, - m.fl (se källförteckning för full förteckning.)

⁹² Foster, 2007, S.170 – 172 och 197

⁹³ Ibid, S.4 – 5 och S.105

⁹⁴ Foster, 2007, S.105

⁹⁵ Ibid, S.113 – 114

under en internationell kris vilka exempelvis inbegriper åsiktsfrihet, en rättvis domstolsförhandling och rätt till lika val.⁹⁶ På tredje nivån förklaras de rättigheter som är inkluderade av ICESCR vilka en stat skall uppfylla i den mån utav förutsättningar. Hathaway understryker att om en person utesluts från exempelvis mat, sjukvård och arbete så kan det leda till att en person inte kan upprätthålla ett drägligt liv och då kan det likställas med ”*deprivation of life or cruel, inhuman, or degrading treatment, and hence, unquestionably constitute persecution.*” På fjärde nivån existerar de två rättigheter som varken nämns inom ICESCR eller ICCPR, vilka är rätten att vara fri ifrån berövande av ägodelar och rätten att vara fri från arbetslöshet.⁹⁷

I Michelle Fosters, bok, *International Refugee Law and Socio-Economic Rights – Refugee from deprivation*, överensstämmer det att socioekonomiska rättigheter som skäl för flykt undermineras. En person måste kunna koppla sin flykt till någon av konventionsgrunderna i flyktingkonventionen för att erhålla flyktingstatus, vilka som tidigare nämnt är: ras, nationalitet, religiös eller politisk uppfattning, kön, sexuell läggning eller tillhörighet till en viss samhällsgrupp.⁹⁸ Enligt Foster är det uttryckligen svårare för personer som flyr på grund av socioekonomiskt berövande att kunna förankra sin flykt till en konventionsgrund. I jämförelse poängterar Foster att det lättare för en person att bevisa att man blir fysiskt utsatt för diskriminering, förtryck, inhumant behandlade, osv på grund av exempelvis sin nationalitet.⁹⁹ Trots den påtagliga svårigheten för socioekonomiska flyktingar att bli inkorporerade i flyktingkonventionen påpekar Foster att konventionen har kapaciteten att ge målgruppen skydd så länge en person kan förankra sin flykt till en konventionsgrund.¹⁰⁰

Jennifer Klinck, författare till artikeln *Socio-Economic Refugees in South Africa: a Principled and Rights-Based Approach to Section 3(b) of the Refugees Act* samtycker att det finns en implementeringssvårighet gällande flyktingkonventionen för socioekonomiska flyktingar. Klinck argumenterar att flyktingkonventionen och några av Afrikanska Unionens författningar, tillsammans har kapaciteten att ge socioekonomiska flyktingar skydd.¹⁰¹ Som tidigare nämnts innehåller ICESCR bindande rättigheter och de skall tillhandahållas alla personer oavsett och således är diskriminering förbjudet.¹⁰² Följaktligen innebär det

⁹⁶ Ibid, S.114 – 115

⁹⁷ Ibid, S.115 – 117

⁹⁸ Foster, 2007, S.247 och Hathaway och Foster, 2014, S.378

⁹⁹ Foster, 2007, S.236 - 238

¹⁰⁰ Foster, 2007, S.339 – 340

¹⁰¹ Klinck Jennifer, *A: Recognizing Socio-Economic Refugees in South Africa: a Principled and Rights-Based Approach to Section 3(b) of the Refugees Act*, 2009, in *International Journal of Refugee Law*, Vol 21, Issue 4, s.654 – 656

¹⁰² International Covenant on economic, social and cultural rights, 1966, (ICESCR), Article 2.3

att de personer som flyr socioekonomiskt berövande och som inte kan förankra sin flykt i någon konventionsgrund ska vara berättigade skydd.¹⁰³

Det är allmänt erkänt bland stater att socioekonomiska rättigheter kan vara lika viktigt som civilpolitiska rättigheter men trots det finns det en stor tendens att socioekonomiska flyktingar likställs med ekonomiska migranter.¹⁰⁴ Foster understryker att det grundar sig i den märkbara hierarkin av rättigheter. Ekonomiska migranter baseras på frivilligt emigrering eftersom de flyr för att skapa sig bättre förutsättningar och inte för att de är tvingade. Socioekonomiska flyktingar går inom ramen för tvingat emigrering för att det finns en fara för deras liv.¹⁰⁵ Fortsättningsvis innebär det oftast en stor kostnad att fly till ett annat land. Av den anledningen har socioekonomiska flyktingar en hög risk att ses som opålitliga bland beslutsfattare ifall de har haft kapitalet att fly. Foster understryker att många beslutsfattare fokuserar för mycket på de ekonomiska incitamenten för att trots att socioekonomiska flyktingar har haft kapitalet att fly så kan det ändå innebära att de blir utsatta för exkludering från skola, arbete och vård.¹⁰⁶ Susan E. Zimmerman författare till artikeln *Reconsidering the Problem of "Bogus" Refugees with 'Socio-Economic Motivations' for Seeking Asylum* samtycker att det finns en stor tendens att personer som flyr på grund av socioekonomiska skäl likställs med ekonomiska migranter. Zimmerman understryker att målgruppen benämns utifrån skällsordet *Bogus* i Storbritannien och ses därmed som illegala migranter även fast de är genuina asylsökande som behöver skydd.¹⁰⁷

3.2 Rättstillämpning av asyl- och flyktingbegreppet

I Sverige finns det bristande forskning kring socioekonomiska flyktingar. Däremot finns det mycket forskning som kretsar kring att granska rättssäkerheten gällande tillämpningen av asyl- och flyktingbegreppet. *Kvalité i svensk asylprövning – En studie av Migrationsverkets utredning av och beslut om internationellt skydd* som är skriven av en grupp personer vid UNHCR i Stockholm i samarbete med Migrationsverket som granskar bedömningen av asylrätten inom Migrationsverket. Studien poängterar att det är tvetydigt vad begreppen för-

¹⁰³ Foster, 2007, S.201 – 205 samt Hathaway och Foster, 2014, S.187

¹⁰⁴ Foster 2007, S.238 – 240

¹⁰⁵ Ibid, S.8

¹⁰⁶ Ibid, S.240 – 241 och 248

¹⁰⁷ Zimmerman Susan, *Reconsidering the Problem of "Bogus" Refugees with 'Socio-economic Motivations' for Seeking Asylum* 2011, in *Mobilities*, Vol 6, Issue, 3 Routledge, S.336 - 341

följelse och internflykt innebär och hur man skall tillämpa dessa i praktiken.¹⁰⁸ En studie som granskar tillämpningen av asylrätten på högre instans är Livia Johannessons doktorsavhandling, *In the courts we trust*. Johannesson undersöker vilka faktorer Migrationsdomstolarna tar i beaktande vid prövning av uppehållstillstånd.¹⁰⁹ Slutligen diskuterar Isabel Schoultz i sin artikel *The state's mishandling of immigration to Sweden* på vilket sätt olika maktorgan så som justitiekanslern, riksdagens ombudsmän, europadomstolen och hur olika NGO:s representerar olika problem som finns inom Sveriges asylpolitik.¹¹⁰

Forskningen som har blivit presenterad är av vikt eftersom den förklarar varför socioekonomiska flyktingar blir underminerade och hur det ter sig i praktiken. Sålunda har forskningen en betydande faktor att ha i åtanke när granskning av materialet genomförs. Förutom det belyser uppsatsen även den svenska staten genom att undersöka propositioner. Av det skälet är det relevant att inkludera forskning som också granskar den svenska staten trots att de har fokus på rättstillämpning.

3.3 Mitt bidrag till den rådande forskningen

Det saknas forskning i Sverige som granskar om personer som flyr socioekonomiskt berövande blir underminerade. Det finns heller ingen forskning som undersöker implementeringssvårigheten gällande socioekonomiska flyktingar i förhållande till utlänningslagen i Sverige. Däremot finns det ett flertal studier som granskar rättssäkerheten gällande tillämpningen av asyl- och flyktbegreppet men ingen av dem har fokus på personer som flyr socioekonomiskt berövande. Följaktligen är mitt bidrag till den rådande forskningen att fylla den kunskapsluckan genom att undersöka på vilka sätt olika propositioner prioriterar socioekonomiska flyktingar. Att göra en undersökning som liknar Klincks och Fosters undersökningar genom att använda ett implementeringsperspektiv är för komplicerat och omfattande för studiens utformning. Däremot uppmantras andra studenter till att göra en liknande studie för att fylla den kunskapsluckan.

¹⁰⁸ Feijen Liv och Emelia Frennmark, Migrationsverket och UNHCR, *Kvalité i svensk asylprövning – En studie av Migrationsverkets utredning av och beslut om internationellt skydd*, 2011, Stockholm, S.6 – 7

¹⁰⁹ Johannesson Livia, *In the Courts We Trust – Administrative Justice in Swedish Migration Courts*, 2017, Stockholm University, Department of Political Science, S.1 - 5

¹¹⁰ Schoultz, Isabel, *The state's mishandling of immigration to Sweden*, 2017, in *Crime, Law and Social Change*, Vol. 68 Issue 1/2, S.29 - 31

4 Resultat

Kapitlet inleds med att presentera resultatet från varje proposition vilka diskuteras och struktureras utifrån Carol Bacchis fyra första frågor. Avsnittet inleds med att presentera resultatet från proposition 2013/14:248: *Genomförande av det omarbetade skyddsgrundsdirektivet* för att därefter presentera resultatet från proposition 2013/14:216, *Särskilt ömmande omständigheter* och slutligen resultatet från proposition 2015/16:174, *Tillfälliga begränsningar att få uppehållstillstånd i Sverige*. Därefter diskuteras utlänningslagen vilken struktureras utifrån Bacchis frågor fem och sex. En diskussion gällande utlänningslagen är inte uppsatsen huvudfokus men det ses av vikt att diskutera utlänningslagen i generella drag för att läsaren bättre skall förstå det resultat som propositionerna utmynnade i utifrån frågorna fem och sex. När diskussionen gällande utlänningslagen är slutförd diskuteras varje proposition enskilt därefter utifrån frågorna fem och sex. Allt eftersom tillämpas Dworkins och Gibbards perspektiv.

4.1 Proposition 2013/14:248, *Genomförandet av det omarbetade skyddsgrundsdirektivet*

4.1.1 Vad är problemet som presenteras i propositionen?

Proposition; 2013/14:248 skapades för att EU-direktivet gällande *normer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska anses berättigade till internationellt skydd, för en enhetlig status för flyktingar eller personer som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande, och för innehållet i det beviljade skyddet* omarbetades.¹¹¹ Sverige har en skyldighet att inkorporera de direktiv som skapas inom EU eftersom ett direktiv är ett

¹¹¹ Prop, 2013/14:248 *Genomförandet av det omarbetade skyddsgrundsdirektivet*, 28 augusti 2014, Stockholm, S.1

rättsligt bindande dokument för EU:s medlemsländer.¹¹² Utifrån det skapades propositionen för att uppdatera utlänningslagen för att harmonisera med det nya direktivet.¹¹³

Det första EU-direktivet som etablerades 2004 stadgade att EU skulle sträva efter att tillämpa en gemensam asyl- och flyktingpolitik. Direktivet grundar sig i flyktingkonventionen och dess tilläggsprotokoll ifrån New York 1967 samt Genevekonventionen.¹¹⁴ Det omarbetade direktivet skapades eftersom skillnaderna i asylpolitik mellan EU:s medlemsländer var för stora. Av den anledningen var EU:s mål med det omarbetade direktivet att utjämna skillnaderna så att personer som behöver skydd skall bli tillgodosedda det.¹¹⁵ Därutöver kan man fastställa att de underliggande problemen i propositionen är kopplat till ett större problem som är skapat av andra EU-länder i och med att EU valde att uppdatera direktivet.¹¹⁶ Ovanstående redogörelse liknar fråga tre i Bacchis modell, gällande orsaken till policyns framväxt, men förklaras i samband med denna fråga för att ge läsare en bättre förståelse för de underliggande problemen i propositionen.¹¹⁷

Det omarbetade direktivet framhäver att det endast är aktörer som har makt över territorium som kan tillhandahålla skydd och att det inte får vara av tillfällig natur. I propositionen tydliggörs det att en sådan aspekt saknas och därmed har Sverige en rättslig skyldighet att klargöra det i utlänningslagen.¹¹⁸ Följaktligen kan man fastslå att ett av de underliggande problemen i propositionen är att en sådan aspekt inte stod utskrivet i lag. Tidigare har kanske otydligheten gällande vilka aktörer som kan tillgodose skydd resulterat i att vissa individer har drabbats negativt genom exempelvis ett utvisningsbeslut och inte fått de rättigheter som de egentligen var berättigade tillgodosedda. I gengäld kan ett tydliggörande möjligtvis göra det lättare för personer att få skydd vilket i sin tur kan leda till att fler personer får sina rättigheter uppfyllda. Sålunda kan man konstatera att EU-direktivet delvis påverkar Sverige i en

¹¹² Europeiska kommissionen, *typer av rättsakter*, hämtad från: https://ec.europa.eu/info/law/law-making-process/types-eu-law_sv (nerladdad: 2019-04-29)

¹¹³ Prop, 2013/14:248, S.12

¹¹⁴ Europaparlamentets och rådets direktiv, 2004/83/EG, *om miniminormer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer skall betraktas som flyktingar eller som personer som av andra skäl behöver internationellt skydd samt om dessa personers rättsliga ställning och om innehållet i det beviljade skyddet*, 29 april, 2004

¹¹⁵ Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/95/EU, *om normer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska anses berättigade till internationellt skydd, för en enhetlig status för flyktingar eller personer som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande, och för innehållet i det beviljade skyddet (omarbetning)*, 13 december 2011

¹¹⁶ Prop, 2013/14:248 *Genomförandet av det omarbetade skyddsgrundsdirektivet*, 28 augusti 2014, Stockholm, S.12 och S.20

¹¹⁷ Bacchi, Carol, *Analyzing Policy, What's the problem represented to be?* 2009, Pearson Australia, S.10

¹¹⁸ Prop, 2013/14:248, 2014, S.25 – 29 och S.57 - 58

positiv riktning att följa mänskliga rättigheter som regelverk och som vägledande skäl med hänsyn till Dworkins och Gibbards perspektiv.¹¹⁹

4.1.2 Vilka antaganden finns det i propositionen?

Två nyckelbegrepp som man kan identifiera i propositionen är flyktingar och skyddsbehövande. Det är oundvikligt att inte använda dessa begrepp eftersom EU-direktivet handlar om dessa målgrupper.¹²⁰

En dikotomi som tycks finnas inom propositionen är att antingen uppfyller en individ kraven för att vara flykting, skyddsbehövande eller övrigt skyddsbehövande eller så misslyckas en individ med det. Denna dikotomi tycks finnas eftersom det inte är andra målgrupper som beskrivs. Därigenom kan man tolka det som om att det enbart existerar tre målgrupper som kan bli tillgodosedda skydd enligt propositionen.¹²¹ Med utgångspunkt från Gibbard och Dworkins perspektiv är det å ena sidan positivt att tre målgrupper framställs och därmed har en chans att bli berättigade skydd och sålunda sina rättigheter. Å andra sidan kan man fråga sig om den person som flyr socioekonomiskt berövande inbegrips rättsligt i någon av ovanstående kategorier eller om de utesluts.

Ett antagande som görs i propositionen är gällande begreppet *förföljelse*. Propositionen tydliggör att förföljelse inte enbart genomförs av statliga organ utan även kan utövas av andra ickestatliga organisationer samt av civilpersoner. Följaktligen finns det en given förutfattad mening att den allmänna kunskapen gällande förföljelse är att det enbart utförs av statliga myndigheter. Detta må vara den gängse uppfattningen i och med att propositionen gör ett tydliggörande av begreppet men det finns även människor som förstår att förföljelse även kan utövas av andra än myndigheter.¹²²

Det omarbetade direktivet framför förändringar gällande *internt skydd*, *flyktningbegreppet*, *skyddsbehövande rättigheter* och *skäl till förföljelse*, varav de lägger särskilt fokus på kön- och flyktningbegreppet samt att skyddsbehövande skall vara berättigade samma rättigheter som flyktingar. Propositionen understryker att utlänningslagen uppfyller direktivets krav och att ingen förändring behöver ske. Propositionen redogör däremot inte för på vilka sätt utlänningslagen uppfyller kraven utan propositionen presenterar enbart vilka artiklar inom

¹¹⁹ Prop, 2013/14:248

¹²⁰ Ibid, S.20 – 21 och S.32 – 34

¹²¹ Ibid, S.31 – 35 och S.57 – 63

¹²² Ibid, S.35 – 36 och 57 – 58

direktivet som fastställer kraven.¹²³ Trots att Sverige uppfyller EU-direktivets krav så behöver det inte innebära att det saknas brister. Därigenom finns det ett antagande om att Sverige är ”tillräckligt” bra och att förändring är onödigt. Av det skälet kan man med Dworkins och Gibbards aspekter antyda att propositionen är godtycklig eftersom den inte framför på vilka sätt utlänningslagen skulle kunna förbättras ytterligare genom att ha mänskliga rättigheter som regelverk och vägledande skäl i åtanke.

4.1.3 Hur har representationen av problemet uppstått i propositionen?

Under fråga ett, vid rubrik **4.1.1**, redogörs det för hur problemet till propositionen har uppstått. Av den anledningen motiveras inte mer under denna fråga.¹²⁴

4.1.4 Vad är oproblematiskt med propositionen? Var ligger tystnaden?

Propositionen redogör och presenterar vilka krav en person måste uppfylla för att erhålla status som flykting, skyddsbehövande och övrigt skyddsbehövande men propositionen nämner dock inte någonting om socioekonomiska rättigheter som skäl för flykt.¹²⁵ Det är i synnerhet märkvärdigt för att enligt Michelle Foster kan personer som flyr socioekonomiskt berövande få skydd genom flyktingkonventionen så länge de kan förankra sin flykt till en konventionsgrund men trots det utesluts målgruppen.¹²⁶

Tidigare i uppsatsen redogjordes för kraven som en individ måste uppfylla för att erhålla flyktingstatus men studien har inte förklarat innebörden alternativt och övrigt skyddsbehövande. Enligt propositionen innebär skyddsbehövande följande;

”Med skyddsbehövande avser den svenska utlänningslagen följande: 2 § Med alternativt skyddsbehövande avses i denna lag en utlänning som i andra fall än som avses i 1 § (dvs flyktingstatus) befinner sig utanför det land som utlänningen är medborgare i, därför att

1. det finns grundad anledning att anta att utlänningen vid ett återvändande till hemlandet skulle löpa risk att straffas med döden eller att utsättas för kroppsstraff, tortyr eller annan omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning, eller som civilperson löpa en allvarlig och personlig risk att skadas på grund av urskillningslöst våld med anledning av en yttre eller inre väpnad konflikt, och

¹²³ Ibid, S.29, 32, och S.35 samt S.69 - 82

¹²⁴ Prop, 2013/14:248 2014, S.20 – 21 och S.25 – 41

¹²⁵ Ibid, S.57 - 59

¹²⁶ Foster, 2007, S.339 – 340

2. utlännningen inte kan, eller på grund av sådan risk som avses i 1 inte vill, begagna sig av hemlandets skydd.”¹²⁷

Enligt Hathaways skyldighetsmodell skall *omänsklig och förnedrande behandling*, även kunna inkludera den person som har svårighet att upprätthålla ett drägligt liv på grund av uteslutande av sina basala rättigheter, som till exempel mat, bostad och vård. Med hänsyn till den synvinkeln kan socioekonomiska flyktingar även inbegripas av alternativet skyddsbehövande men trots det nämns socioekonomiska rättigheter inte i propositionen.¹²⁸

I sin tur kan ett element som är av vikt att framställa men som inte framhävs leda till en viss problematik enligt Bacchi.¹²⁹ Med ovanstående som bakgrund ligger tystnaden och därmed problematiken vid att socioekonomiska rättigheter som skäl för flykt inte nämns eller redogörs i propositionen.¹³⁰ Detta eftersom socioekonomiska rättigheter är av betydelse att framhäva, delvis för att de möjligtvis kan inkluderas i något utav de olika formerna av skyddsstatus men även för att socioekonomiska rättigheter är nödvändiga för en dräglig levnadsstandard.¹³¹ Sålunda kan de effekter som kan uppstå vid att diskursivt uteslutna socioekonomiska rättigheter särskilt ifrågasättas och diskuteras med hjälp av Dworkins och Gibbards perspektiv. Av det skälet kan man därför ifrågasätta om propositionen följer mänskliga rättigheter som vägledande skäl och regelverk. Dessa aspekter diskuteras djupare under fråga fem och sex.¹³²

4.2 Proposition 2013/14: 216, *Särskilt ömmande omständigheter*

4.2.1 Vilka problem representeras i propositionen?

Kraven för att få uppehållstillstånd genom denna lag har tidigare varit desamma för vuxna och barn vilket är något som propositionen vill förändra genom ett tydligare barnperspektiv. Sålunda skall det bli lättare för barn att få skydd.¹³³ Specifikt framhäver propositionen att bristande tillgänglighet på vård i hemlandet kan ge upphov till skydd genom ömmande omständigheter. Ytterligare påpekar propositionen att barn som har blivit omhändertagna också

¹²⁷ Prop, 2013/14:248 2014, S.58

¹²⁸ Foster, 2007, S.115 – 117

¹²⁹ Bacchi, 2009, S.13 – 15

¹³⁰ Prop, 2013/14:248 2014, S.57 – 64

¹³¹ Foster, S.115 – 117 och S.339 – 340 samt S.105

¹³² Foster, S.27, Gibbard i Ahlenius, 2004, S.366 – 368 och Dworkin, 1977, S.197, m.fl

¹³³ Prop, 2013/14:216, 2014, S.1

kan åberopa det som ett skäl för uppehållstillstånd.¹³⁴ Med utgångspunkt från dessa exempel kan man misstänka att barn som har haft begränsad möjlighet till vård i hemlandet samt saknat social anknytning har påverkats negativt genom exempelvis utvisning och därmed inte fått sina rättigheter tillgodosedda. I sin tur kan det vara grundat i det bristande barnperspektivet och därmed ett av de underliggande problemen vilket propositionen vill motverka. Därutöver är det uttryckligt att propositionen tar mänskliga rättigheter som regelverk och har vägledande skäl i åtanke eftersom den syftar till att göra situationen bättre för barn genom ett tydligare barnperspektiv.¹³⁵

4.2.2 Vilka antaganden finns det i propositionen?

Ett nyckelbegrepp som finns i propositionen är *barn* eftersom propositionen vill förbättra barnperspektivet i lagen. Av den anledningen är det inte märkvärdigt att den målgruppen står i fokus.¹³⁶ Ett annat begrepp som används kontinuerligt är vård och hälsotillstånd.¹³⁷ Propositionen understryker vid ett flertal tillfällen att ett barn inte får utvisas om vården inte finns tillgänglig i hemlandet. Exempelvis framhäver propositionen:

*”Som exempel på omständigheter som kan anses vara särskilt ömmande i den samlade bedömningen kan nämnas situationen att ett barn i Sverige har ett medicinskt tillstånd som kräver avancerad vård, och det är oklart om det finns tillgång till vård i hemlandet.”*¹³⁸

Propositionen beskriver också hur ett avbrott av vård vid en svårartad sjukdom under ett återvändande kan ge stora konsekvenser. Dessutom framhäver propositionen att ett barn som upplever trauma kan också utsättas för stora påfrestningar vid ett återvändande. Dessa aspekter är därmed något som propositionen vill att beslutsfattare skall ta i beaktande.¹³⁹ Med detta som bakgrund är det tydligt att propositionen anser att hälsa är en viktig aspekt eftersom propositionen vid fler tillfällen förklarar och motiverar att rätten till vård är betydelsefullt för ett barns välmående.¹⁴⁰

Ytterligare framställer propositionen att det skall vara svårt för personer att få uppehållstillstånd genom denna lagen. Det är tydligt genom följande citat:

¹³⁴ Ibid, S.20 och S.27 – 28

¹³⁵ Ibid, S.27, Gibbard i Ahlenius, 2004, S.366 – 368 och Dworkin, 1977, S.197, m.fl

¹³⁶ Prop, 2013/14:216, 2014, S.1 och S.4 - 5

¹³⁷ Ibid, S.27

¹³⁸ Ibid, S.27

¹³⁹ Prop, 2013/14:216, 2014, S.20

¹⁴⁰ Ibid, S.20

”Det kan ibland vara svårt att inse att en person som i hemlandet lämnat en tillvaro i social och ekonomisk misär inte av humanitära skäl skulle ha rätt till uppehållstillstånd här. För att tydliggöra att det krävs betydligt mer än så för att få uppehållstillstånd ansåg utskottet i likhet ...”¹⁴¹

Därutöver beskrivs inte begreppet social utsötning. Vidare kan det tolkas som att det är en given kunskap och underförstått vad begreppet social utstötning inbegriper.¹⁴²

4.2.3 Hur har representationen av problemet uppstått i propositionen?

Anledningen till varför propositionen har uppstått är med största sannolikhet för att barn har råkat illa ut och att Sverige därmed har brutit mot en konventionsgrund. För att motverka det försöker den svenska staten därmed lösa detta genom ett tydligare barnperspektiv. Olika NGO:s kan också ha poängterat att ett tydligare barnperspektiv har saknats vilket i sin tur kan ha påverkat framställningen av propositionen.¹⁴³

4.2.4 Vad är oproblematiskt med propositionen? Var ligger tystnaden?

Som tidigare fastställt under rubriken 4.2.2 motiverar propositionen vid ett flertal tillfällen betydelsen av vård för ett barns välmående. Däremot nämner propositionen ingenting om hur avsaknaden av utbildning och bostad kan ha en negativ påverkan för ett barns välmående och framtid.¹⁴⁴ I synnerhet är det märkvärdigt att avsaknad på utbildning inte diskuteras i propositionen eftersom det är generellt erkänt att utbildning kan ha en positiv inverkan på många aspekter utav ett barns liv. Foster påpekar exempelvis att utbildning är en livsavgörande aspekt för en individs välmående och framtid eftersom utbildning kan minska sjukdomar, kvinnors utsatthet, öka jämställdhet, öka möjligheten till arbeten, minska tvångsgifte osv.¹⁴⁵ Med ovanstående i åtanke är det därför besynnerligt att propositionen inte beskriver utbildning trots dess kapacitet till positiv påverkan.

Propositionen presenterar heller inte rätten till bostad, vilket framförallt kan vara betydande för barn. Enligt barnkonventionen, artikel 27, är rätten till bostad nödvändigt för att ett barn skall kunna ha en *skälig levnadsstandard*. Därför är det anmärkningsvärt att proposi-

¹⁴¹ Ibid, S.8

¹⁴² Ibid, S.26 – 31

¹⁴³ Ibid, S.1

¹⁴⁴ Ibid, S.20 – 27 och S.28 – 29

¹⁴⁵ Foster, 2007, S.214 – 219

tionen inte nämner den rättigheten eftersom den är viktig för ett barns basala levnadsstandard.¹⁴⁶

Som tidigare nämnts förklarar propositionen inte vad begreppet *social utstötning* inkluderar i svensk rättskontext.¹⁴⁷ Enligt SOU 2004:74, *Utlänningslagstiftningen ur ett domstolsperspektiv* beskrivs det att social utstötning kan förekomma av många skäl, exempelvis framhäver SOU följande:

”skilsmässa, otrohet, människohandel... om personen kommer från landsbygd, utbildningsnivå, stödresurser... I dessa ärenden är det i mindre mån en fråga om behov av skydd från förföljelse utan mer om humanitära övervägande.¹⁴⁸ Social utstötning är alltså begränsade möjligheter till eller ett uteslutande av social etablering, utbildning, arbete, vård osv.”¹⁴⁹

Ett fenomen som är av betydelse att framställa men som utesluts genom en tystnad kan enligt Bacchi leda till en problematik.¹⁵⁰ Det är uppenbart att propositionen anser att utbildning, bostad och begreppet social utstötning är oproblemiskt och därmed inte av vikt att framhäva.¹⁵¹ I gengäld är utbildning och bostad av tyngd att framhäva på grund av dess betydande roll för ett barns välmående och upprätthållande av en basal levnadsstandard. Vidare är det också av vikt att framhäva social utstötning eftersom det inte är alla individer som innehar kunskapen om vad begreppet inbegriper. Av den orsaken kan de diskursiva nyanserna av att inte poängtera utbildning, bostad och social utstötning möjligtvis leda till negativa effekter i praktiken för socioekonomiska flyktingar vilket i synnerhet kan ifrågasättas och diskuteras utifrån Dworkins och Gibbards perspektiv. I samband med det kan man därför fråga sig om propositionen följer mänskliga rättigheter som regelverk och vägledande skäl på grund av dess tystnad.¹⁵² En djupare diskussion kring detta genomförs i avsnittet gällande frågorna fem och sex.

¹⁴⁶ Unicef, *Barnkonventionen*, Artikel 27, hämtad från: <https://unicef.se/barnkonventionen/las-texten> (nerladdad:2019-05-01)

¹⁴⁷ Prop, 2013/14:216, 2014, S.9 och S.11-12

¹⁴⁸ SOU 2004:74 *Utlänningslagstiftningen i ett domstolsperspektiv*, Stockholm, S.206 – 207

¹⁴⁹ Prop, 2004/05:170 *Ny instans -och processordning i utlänningslagen – och medborgarskapsärenden*, 26 maj 2005, Stockholm, S188 och S.192 samt SOU 2004:74 *Utlänningslagstiftningen i ett domstolsperspektiv*, Stockholm, S.188

¹⁵⁰ Bacchi, 2009, S.13 – 15

¹⁵¹ Prop, 2013/14:216, 2014, S.26 – 29

¹⁵² Gibbard i Ahlenius 2004, S.366 – 368 samt Dworkin, 1977, S.197 m.fl

4.3 Proposition 2015/16:174 *Tillfälliga begräsningar av möjlighet att få uppehållstillstånd i Sverige*

4.3.1 Vad är problemet som presenteras i propositionen?

Propositionen vill förändra lagen som ger individer möjlighet till permanent uppehållstillstånd oavsett grund för tillfälliga uppehållstillstånd. Motivation lyder:

”Antalet asylsökande som sökt sig till Sverige har under 2015 varit rekordhögt. Påfrestningarna på det svenska asylsystemet är stora och även andra centrala samhällsfunktioner utsätts för en stor belastning. Regeringen presenterade den 24 november 2015 åtgärder i syfte att kraftigt minska antalet asylsökande, samtidigt som kapaciteten i mottagandet och etableringen skulle förbättras. En av åtgärderna var den tidsbegränsade lag som här föreslås för att under en begränsad tid anpassa det svenska regelverket till miniminivån enligt EU-rätten och Internationella konventioner.”¹⁵³

Följaktligen kan man utifrån citatet konstatera att det underliggande problemet till propositionen är de påfrestningar på samhällsfunktionerna som den stora flyktingvågen har lett till vilka man vill förbättra. Dessutom kan man konstatera att tidsbegränsade uppehållstillstånd kommer att begränsa vissa personers mänskliga rättigheter, så som familjeåterförening. Sålunda brister propositionen delvis i att följa mänskliga rättigheter som regelverk och som vägledande skäl.¹⁵⁴

4.3.2 Vilka antaganden finns det i propositionen?

Nyckelbegrepp som man kan finna i propositionen är *flyktingar, skyddsbehövande och internationella åtaganden*. Det är i övrigt inte märkvärdigt att dessa begrepp är återkommande i propositionen eftersom det är de former av uppehållstillstånd som man vill begränsa i tidsmässigt.¹⁵⁵

En dikotomi som verkar finnas i propositionen är att tidsbegränsade uppehållstillstånd tycks vara den enda lösningen på problemet eftersom andra alternativ inte framställs. Det är även flera civilorganisationer och myndigheter som påpekar att tillfälliga uppehållstillstånd kommer att medföra negativa konsekvenser, så som svårighet till familjeåterförening

¹⁵³ Prop, 2015/16:174, *Tillfälliga Begräsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige*, 28 april 2016, Stockholm, S.1 – 2

¹⁵⁴ Gibbard i Ahlenius 2004, S.366 – 368 samt Dworkin, 1977, S.197 m.fl

¹⁵⁵ Prop, 2015/16:174, S.23 – 26 och S.49 – 50

och svårigheter till etablering.¹⁵⁶ Trots det argumenterar regeringen i propositionen emot genom följande:

*”Regeringen delar därför remissinstansernas bedömning att förslaget att uppehållstillstånden ska tidsbegränsas kommer att medföra negativa konsekvenser såväl för den enskilde som för myndigheter. Regeringen anser trots detta att det är nödvändigt att tillfälligt införa regler om tidsbegränsade tillstånd.”*¹⁵⁷

Med detta sagt kan man tolka citatet som om att det är en given kunskap att tidsbegränsade uppehållstillstånd är den enda lösningen på problemet.¹⁵⁸ Därutöver är det även ett tecken på att propositionen är bristande i att följa mänskliga rättigheter som regelverk och vägledande skäl.¹⁵⁹

Propositionen beskriver också den etablerade rangordningen vid prövningen av uppehållstillstånd. En beslutsfattare prövar först om en person kan få flyktingstatus, därefter alternativ –och övrigt skyddsbehövande och sist prövas ömmande omständigheter. Propositionen framhäver också vilka internationella dokument de olika uppehållstillstånden grundar sig i.¹⁶⁰

Propositionen förklarar att flyktingbegreppet i svensk lag bygger på FN:s flyktingkonvention från 1951 och dess tilläggsprotokoll 1967 från New York, Genevekonventionen samt det omarbetade skyddsgrundsdirektivet från EU.¹⁶¹

Vidare beskriver propositionen alternativ skyddsbehövande enligt följande:

*”Definitionen motsvarar i allt väsentligt den som finns i det omarbetade skyddsgrundsdirektivet och har sin bakgrund i FN:s konvention från 1984 mot tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning (FN:s tortyrkonvention) och artikel 3 i den europeiska konventionen av den 4 november 1950 om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europakonventionen).”*¹⁶²

Slutligen framställer propositionen särskilt ömmande skäl enligt följande:

”De konventioner som avses är i första hand Europakonventionen men även t.ex. Europarådets konvention om bekämpande av människohandel. I undantagsfall kan även Genèvekonventionen eller FN:s tortyrkonvention innebära att uppehållstillstånd ska beviljas

¹⁵⁶ Ibid, S.27 – 28

¹⁵⁷ Ibid, S.29

¹⁵⁸ Ibid, S.28 – 29

¹⁵⁹ Gibbard i Ahlenius 2004, S.366 – 368 samt Dworkin, 1977, S.197 m.fl

¹⁶⁰ Prop, 2015/16:174, S.23 – 27 och 48 – 50

¹⁶¹ Ibid, S.23

¹⁶² Prop, 2015/16:174, S.23

enligt 5 kap. 6 § UtL. Att barnkonventionen också kan föranleda att uppehållstillstånd beviljas framgår redan av att portalparagrafen i 1 kap. 10 § UtL ...”

Därutöver benämner även propositionen ömmande omständigheter som en undantagslag.¹⁶³

Sammantaget motiverar inte propositionen varför utlänningslagen har en särskild rangordning vid prövning av uppehållstillstånd och varför ömmande skäl skall praktiserats som en undantagsregel.¹⁶⁴ Utifrån detta kan det ses som ett antagande och en given kunskap att individer förstår varför utlänningslagen utövar en viss rangordning vid prövning av uppehållstillstånd och varför lagen gällande ömmande omständigheter skall behandlas som en undantagsregel.¹⁶⁵

Utifrån ovanstående förklaring är det uttryckligt att utlänningslagen överensstämmer med Hathaways skyldighetsmodell. Det är tydligt eftersom prövningen av uppehållstillstånd motsvarar de olika nivåerna i Hathaways modell. Nivå ett och två i Hathaways modell inbegriper bland annat omänsklig behandling, slavarbete, åsiktsfrihet, tortyr osv vilka motsvarar flyktingstatus och alternativt skyddsbehövande som prövas först. Nivå tre i modellen inkluderar socioekonomiska rättigheter vilket motsvarar grunden för ömmande omständigheter vilken prövas sist. Sammanfattningsvis är det explicit att utlänningslagen motsvarar Hathaways skyldighetsmodell.¹⁶⁶

4.3.3 Hur har representationen av problemet uppstått i propositionen?

Propositionen framväxt grundar sig att det var ett stort antal människor som sökte asyl i Europé under hösten 2015. 1,3 miljoner människor som flydde till Europa. Sverige var ett av de EU-länder, tillsammans med Tyskland, som tog emot flest människor. Sverige tog emot 162877 asylsökande personer under sex månader vilket resulterade i stora utmaningar.¹⁶⁷ För att underlätta situationen bestämde staten sig för att skapa tidsbegränsade uppehållstillstånd.

¹⁶⁸

¹⁶³ Ibid, S.78

¹⁶⁴ Ibid, S.71 – 83

¹⁶⁵ Ibid, S.49 – 50

¹⁶⁶ Foster, 2007, S.114 – 117

¹⁶⁷ Migrationsinfo, *Sverige*, uppdaterad: 7 september, 2016, hämtad från:

<https://www.migrationsinfo.se/migration/sverige/> (nerladdad: 2019-05-11) och Prop.2015/16:174, S.1

¹⁶⁸ Prop, 2015/16:174, S.1

4.3.4 Vad är oproblematiskt med propositionen? Var ligger tystnaden?

Under avsnitt, 4.3.2 redogjordes det för att propositionen inte motiverar varför utlänningslagen tillämpar en viss rangordning vid prövning av uppehållstillstånd vilket sålunda är en del av tystnaden. Tidigare i studien argumenterades det för att en tystnad kan vara problematisk men i det här fallet kan tystnaden av att rangordningen inte motiveras vara fördelaktigt för socioekonomiska flyktingar, vilket förklaras närmre under frågorna fem och sex.

Propositionen diskuterar ömmande omständigheter utifrån generella termer men den nämner explicit inte några socioekonomiska rättigheter. Som tidigare motiverat är det av vikt att redogöra för socioekonomiska rättigheter i och med dess betydelse för en dräglig levnadsstandard.¹⁶⁹ I sin tur kan det skapa en viss påverkan på socioekonomiska flyktingar att socioekonomiska rättigheter inte explicit framställs. Således kan det i synnerhet ifrågasättas och diskuteras med hjälp av Gibbards och Dworkins perspektiv vilket redogörs närmre under frågorna fem och sex.¹⁷⁰

4.4 Vad blir effekten av utlänningslagen och på vilket sätt kan den ifrågasättas?

Som tidigare förklarats i metodavsnittet, möjliggörs diskursiva praktiker av ett samhälle vilket i sin tur kan påverka den sociala verkligheten.¹⁷¹ För att tydliggöra kan diskursiva strukturer delvis leda till subjektiva effekter, alltså hur en viss grupp framställs. Därutöver kan diskursiva effekter också leda till levda effekter, det vill säga, fysiska effekter av personers liv.¹⁷²

Detta avsnitt inleds med en allmän diskussion gällande utlänningslagen utifrån frågorna fem och sex. Som tidigare fastställt så redogörs detta för att läsaren bättre skall förstå det resultat som propositionerna utmynnade i enligt frågorna fem och sex vilket, presenteras senare i studien.

Inledningsvis framställs lagen gällande ömmande omständigheter som en undantagslag. Exempelvis beskriver SOU 2004:74 *Utlänningslagstiftningen i ett domstolsperspektiv* att den dåvarande utlänningslagen hade två former av uppehållstillstånd som var grundade i internationella konventioner och hade benämningarna *uppehållstillstånd för humani-*

¹⁶⁹ Foster, 2007, S.105 – 107, m.fl

¹⁷⁰ Prop, 2015/16:174, S.49 - 55

¹⁷¹ Bergström och Boréus Kristina, *Texten mening och makt – metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*, S.354-355

¹⁷² Bacchi, Carol, *Analyzing Policy, What's the problem represented to be?* 2009, Pearson Australia, S.14 – 15

tära skäl och uppehållstillstånd för politiskt-humanitära skäl. Sålunda var nuvarande ömmande omständigheter inkluderad av dåvarande grunden *humanitära skäl*.¹⁷³ Regeringen 2004 påpekade att begreppet humanitära skäl var för vagt och gav upphov till missuppfattning. Dessutom hade skyddsbehövande blivit inmönstrat i utlänningslagen vilken, även skulle inkludera de personer som tidigare hade varit inbegripna av grunden humanitära skäl.¹⁷⁴ Av den anledningen ansåg regeringen vid den tidpunkten att grunden för särskilt ömmande omständigheter skulle vara en undantagsregel om uppehållstillstånd inte kunde ges på någon utav de andra huvudgrunderna dvs flyktingstatus och alternativ och övrigt skyddsbehövande. Ytterligare påpekar SOU: 2004:74 att lagen gällande ömmande omständigheter skall tillämpas restriktivt.¹⁷⁵ Proposition 2004/05:170 *Ny instans- och processordning i utlänningslagen – och medborgarskapsärenden* överensstämmer med de nya uppdateringarna och förändringarna som man vill genomföra gällande utlänningslagen.¹⁷⁶ Vidare understryker proposition 2013/14:216 att det ska vara svårt för en person att få uppehållstillstånd genom ömmande omständigheter vilket är tydligt genom tidigare framställda citat under rubrik 4.2.2. Departementremissen 2011:14, *Synnerligen ömmande omständigheter* framhäver även att Migrationsverket och Migrationsdomstolarna har blivit för generösa med tillämpningen av lagen gällande särskilt ömmande omständigheter och att tillämpning måste begränsas och bli mer restriktiv.¹⁷⁷

Det är måhända inte problematiskt att ömmande omständigheter benämns som en undantagsregel eftersom det snarare betyder att det finns andra huvudgrunder till uppehållstillstånd som skall appliceras före. Även fast ömmande omständigheter skall tillämpas som en undantagsregels så behöver det i praktiken inte innebära att det är svårare för en individ att få uppehållstillstånd genom den grunden i förhållande till andra grunder. Det är emellertid problematiskt att ömmande omständigheter framställs som en lag där det skall besvärligt för individer att få skydd. Ingen av de andra propositionerna i studien förutom prop. 2013/14:216 beskriver denna omständighet.¹⁷⁸ Det kan också ifrågasättas varför SOU: 2004:74 och Departementremissen framhäver att ömmande omständigheter skall behandlas

¹⁷³ SOU 2004:74 *Utlänningslagstiftningen i ett domstolsperspektiv*, 2004, Stockholm, S, S.119 – 120 och S.141 – 144 och S.162

¹⁷⁴ Ibid, S.185 – 187

¹⁷⁵ SOU 2004:74, S.185 – 187 och Prop, 2013/14:216, 2014, S.8

¹⁷⁶ Prop, 2004/05:170 *Ny instans- och processordning i utlänningslagen – och medborgarskapsärenden*, 26 maj 2005, Stockholm, S184 – 187

¹⁷⁷ DS 2011:14, *Synnerligen ömmande omständigheter och verkställningshinder – en kartläggning av tillämpningen*, 2011, Göteborg, S.5

¹⁷⁸ Prop, 2013/14:216, 2014, S.8

återhållsamt och restriktivt.¹⁷⁹ I dessa dokument beskrivs det inte att de andra grunderna för uppehållstillstånd skall behandlas återhållsamt. Följaktligen kan man därför fråga sig varför inte alla grunder för uppehållstillstånd skall tillämpas lika restriktivt. Detta tyder på att lagen gällande ömmande omständigheter uttrycks som mindre betydelsefull jämfört med de andra grunderna för uppehållstillstånd. Hade lagen gällande ömmande omständigheter ansetts vara lika viktig som de andra grunderna för uppehållstillstånd så hade lagen med största sannolikhet inte beskrivits som en svårighet för individer att åberopa. Därutöver hade framställningen av att ömmande omständigheter skall tillämpas särskilt restriktivt heller inte framkommit utan då hade de andra grunderna för uppehållstillstånd med största sannolikhet också haft samma framställning. Således är det därför delvis uttryckligt att det finns strukturer som påtalar en hierarki av rättigheter är närvarande i utlänningslagen där civilpolitiska skäl praktiseras som viktigare än socioekonomiska skäl.

Det är också delvis tydligt att civilpolitiska rättigheter väger tyngre än socioekonomiska rättigheter eftersom rangordning vid prövning av uppehållstillstånd motsvarar Hathaways skyldighetsmodell.¹⁸⁰ En viss rangordning vid prövning av uppehållstillstånd behöver nödvändigtvis inte motsvara att vissa rättigheter anses vara mer eller mindre betydelsefulla i teorin och praktiken. Men i gengäld är det praktiserandet av hierarkin av rättigheter som upprätthåller svårigheten för socioekonomiska flyktingar att bli tillgodosedda det skydd som de är berättigade vilket tidigare har motiverats med hjälp av Foster och Hathaway.¹⁸¹ Av den anledningen är det därmed önskvärt att rangordningen i utlänningslagen blir mindre betydande så att utlänningslagen kan bli bättre på att uppfylla mänskliga rättigheter som regelverk och vägledande skäl.

Som inledande svar på frågeställningen finns det strukturer som antyder att en hierarki av mänskliga rättigheter är närvarande i utlänningslagen. De ovanstående diskursiva effekter kan som en konsekvens leda till att upprätthålla hierarkin av mänskliga rättigheter och därmed även den existerande svårigheten för personer som har flytt socioekonomiskt berövande att få skydd i Sverige.¹⁸² Sålunda kan man därför delvis, utifrån generella drag konstatera att utlänningslagen brister i att ta mänskliga rättigheter som regelverk och vägledande skäl i åtanke med avseende till Gibbards och Dworkins perspektiv.¹⁸³

¹⁷⁹ SOU 2004:74, S. S.141 – 144 och S.162

¹⁸⁰ Foster, 2007, S.114 – 117 och

¹⁸¹ Hathaway och Foster, 2014, S.204 och Foster, 2007, S.122 – 123 och S.127 – 128, 236 – 238, m.fl

¹⁸² Foster, 2007, S.123, S.238 – 241, 339 – 340, m.fl

¹⁸³ Gibbard i Ahlenius 2004, S.366 – 368 samt Dworkin, 1977, S.197 m.fl

4.5 På vilket sätt kan Proposition 2013/14:248, *Genomförandet av det omarbetade skyddsgrundsdirektivet* ifrågasättas och vad blir effekten av den?

Trots att det tidigare fastställdes att proposition 2013/14:248, *Genomförandet av det omarbetade skyddsgrundsdirektivet* tar mänskliga rättigheter som regelverk och vägledande skäl i åtanke genom att förtydliga vilka aktörer som kan tillhandahålla skydd så är propositionen ändå till mestadels bristande utifrån Dworkins och Gibbards synsätt. Det är tydligt eftersom propositionen utesluter socioekonomiska rättigheter genom att inte nämna dem. Genom att, diskursivt, explicit utesluta socioekonomiska rättigheter blir det påtagligt att dessa rättigheter som skäl för flykt inte anses vara lika betydelsefulla som civilpolitiska skäl som i jämförelse framhävs i propositionen. För att tydliggöra, om propositionen hade ansett att socioekonomiska rättigheter är av betydelse att framhäva så hade den målgruppen av rättigheter även blivit framställd.

Som tidigare förklarat och motiverat kan socioekonomiska rättigheter som skäl för flykt inbegripas av flyktingkonventionen och de kan även inkluderas av lagen ”*alternativt skyddsbehövande*” med utgångspunkt från Hathaways synvinkel. Dessutom är socioekonomiska rättigheter av vikt att framhäva i och med dess roll för ett drägligt liv. Trots detta väljer propositionen att bortse från socioekonomiska rättigheter.

Foster understryker att om socioekonomiska rättigheter behandlas som mindre betydelsefulla i förhållande till civilpolitiska rättigheter, kan det resultera i att det blir svårare för personer som flyr socioekonomiskt berövande att få skydd.¹⁸⁴ Denna problematik är även något som Zimmerman och Klinck understryker i sina artiklar.¹⁸⁵ Mot detta som bakgrund kan man dra slutsatsen att en av de diskursiva effekterna av propositionen blir att den bidrar till att upprätthålla den etablerade hierarkin av mänskliga rättigheter genom dess tystnad. På grund av det bidrar propositionen också till ett upprätthållande av den existerande svårigheten för socioekonomiska flyktingar att få skydd. Av den anledningen kan det resultera i att personer som egentligen skulle ha varit berättigade skydd inte blir tillgodosedda. Det är därför på-

¹⁸⁴ Foster, 2007, S.122 – 123 och S.127 – 128 , m.fl

¹⁸⁵ Klinck Jennifer, *A: Recognizing Socio-Economic Refugees in South Africa: a Principled and Rights-Based Approach to Section 3(b) of the Refugees Act, 2009*, in *International Journal of Refugee Law*, Vol 21, Issue 4, s.699 och Zimmerman Susan, *Reconsidering the Problem of “Bogus” Refugees with ‘Socio-economic Motivations’ for Seeking Asylum* 2011, in *Mobilities*, Vol 6, Issue, 3 Routledge, S.336 - 341

tagligt att propositionen brister i att följa mänskliga rättigheter som regelverk och vägledande skäl.¹⁸⁶

Det bör understrykas att om propositionen hade följt mänskliga rättigheter som regelverk och vägledande skäl till fullo så hade propositionen behövt redogöra för socioekonomiska rättigheter. För att tydliggöra är det av betydelse att presentera socioekonomiska rättigheter i propositionen för att kunna uppfylla individens mänskliga rättigheter i och med diskursiva strukturers kapacitet till praktisk påverkan. I gengäld praktiserar propositionen det motsatta genom dess påtagliga tystnad och därmed medverkar propositionen närmast till ett utvisningsbeslut än till uppehållstillstånd för socioekonomiska flyktingar. Sålunda är det uttryckligt att propositionen är bristfällig i avseende till Dworkin och Gibbard.

Det finns även en risk att svåra rättsfall i Sverige till mestadels består av personer som har flytt socioekonomiskt berövande. Det kan delvis förklaras genom att det både finns en implementeringssvårighet gällande socioekonomiska rättigheter samtidigt som det skall vara en svårighet för individer att få uppehållstillstånd genom ömmande omständigheter.¹⁸⁷ Dessutom underminerar propositionen socioekonomiska flyktingar. Dessa faktorer kan tillsammans öka risken för att svåra rättsfall till största del involverar socioekonomiska flyktingar. Svåra rättsfall något som specifikt kan kommenteras med hjälp av Dworkins synsätt. Som en lösning på problemet menar Dworkin att beslutsfattare bör följa rättigheter som vägledande principer så att det kan resultera i individens bästa.¹⁸⁸ För att förebygga risken att svåra rättsfall till majoriteten består av socioekonomiska flyktingar så är det nödvändigt att socioekonomiska rättigheter benämns i propositionen eftersom diskursiva effekter kan ha en inverkan på den praktiska verkligheten. Genom ovanstående tillämpning hade det funnits bättre förutsättningar att uppfylla Gibbards och Dworkins krav men propositionen bidrar till det motsatta.¹⁸⁹

Som svar på frågeställningarna är det uttryckligt att en hierarki av mänskliga rättigheter är närvarande i propositionen vilket får en konsekvensen att socioekonomiska flyktingar undermineras. Av den anledningen resulterar det i att propositionen till mestadels bristfällig utifrån Gibbards och Dworkins perspektiv förutom när det gäller förtydligandet av vilka aktörer som kan tillgodose skydd eftersom det kan öka uppfyllandet av fler individens rättigheter.

¹⁸⁶ Gibbard i Ahlenius 2004, S.366 – 368 samt Dworkin, 1977, S.197 m.fl

¹⁸⁷ Klinck, 2009, S. 654 – 656 och Foster 236 – 238

¹⁸⁸ Dworkin, 1977, S.26 – 28 och S.45

¹⁸⁹ Gibbard i Ahlenius 2004, S.366 – 368 samt Dworkin, 1977, S.197 m.fl

4.6 På vilket sätt kan proposition 2013/14:216 *Särskilt ömmande omständigheter* ifrågasättas och vad blir effekten av den?

Proposition 2013/14:216 *Särskilt ömmande omständigheter* är den proposition som diskuterar socioekonomiska rättigheter mest vilket är positivt i avseende till Dworkins och Gibbards aspekter. Det kan bland annat förklaras med att lagen gällande särskilt ömmande omständigheter har specifik fokus på socioekonomiska rättigheter.

Propositionen diskuterar aspekten av vård väldigt mycket men aspekten av utbildning och bostad utesluts. Det är därför uttryckligt att propositionen anser att vård är viktigare jämfört med utbildning och bostad eftersom de rättigheterna inte explicit framställs. Som tidigare motiverat är rätten till bostad och utbildning betydande att understryka eftersom de är viktiga komponenter för en individs basala levnadsstandard. På så vis ger propositionen intryck av att det finns en annan form av hierarki inom propositionen där utbildning och bostad undermineras i och med att de inte poängteras.

Den diskursiva effekten av att inte nämna utbildning och bostad kan leda till att det blir svårare i praktiken för personer med sådana skäl att få skydd men lättare för personer med hälsoskäl att få skydd på grund av diskursiva nyansers kapacitet till påverkan. Å ena sidan är det utifrån Gibbards och Dworkins perspektiv fördelaktigt att chansen för skydd och därmed uppfyllandet av rättigheter ökar för personer med hälsoskäl. Men å andra sidan är propositionen otillräcklig med hänsyn till Gibbards och Dworkins perspektiv i och med att personer med utbildning och bostad som skäl bortprioriteras.

Utöver ovanstående förklarar proportionen inte vad begreppet social utstötning inkluderar. Ifall propositionen hade förklarat begreppet så hade chanserna att uppfylla Gibbards och Dworkins teorier ökat ytterligare. Begreppet inkluderar rättigheter så som arbete, bostad, utbildning och social anknytning och om det hade expliciteras så hade propositionen inte brustit till samma grad i efterföljandet av mänskliga rättigheter som vägledande skäl och regelverk som den gör för närvarande.¹⁹⁰ Detta motiveras med, som tidigare nämnts att diskurser från text kan ha en påtaglig påverkan.

Det som är mest bristande med propositionen är att den motiverar att det skall vara svårt för individer att få uppehållstillstånd genom grunden för ömmande omständigheter. Som en diskursiv konsekvens resulterar det praktiskt sett i att propositionen medverkar till att

¹⁹⁰ Gibbard i Ahlenius 2004, S.366 – 368 samt Dworkin, 1977, S.197 m.fl

upprätthålla hierarkin av rättigheter och således svårigheten för socioekonomiska flyktingar att få skydd. Sålunda är propositionen därför bristande med hänsyn till Gibbards och Dworkins perspektiv.

Som slutsats och som svar på frågeställningen gällande propositionen är hierarkin av rättigheter inte lika uttryckligt som exempelvis gällande proposition.2013/14:248 eftersom ömmande omständigheters fokus är socioekonomiska rättigheter. I gengäld finns det en annan form för hierarki där hälsoskäl framställs som viktigare än rätten utbildning och bostad. Därutöver motiverar propositionen ömmande omständigheter som en svårighet. Genom det bidrar propositionen ändå till svårigheten för socioekonomiska flyktingar att få skydd men inte i lika stor grad som det exempelvis görs i proposition.2013/248. Dessutom förklarar propositionen inte begreppet *social utstötning* vilket hade ökat dess chanser att uppfylla individers rättigheter och därmed individers bästa. Konsekvensen av det blir att propositionen är otillräcklig på att uppfylla mänskliga rättigheter som regelverk och vägledande skäl.

4.7 På vilket sätt kan proposition 2015/16:174 *Tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige* ifrågasättas och vad blir effekten av den?

Som tidigare nämnts redogör proposition 2015/16:174 *Tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige* för rangordningen av de olika formerna av uppehållstillstånd men den motiverar inte varför utlänningslagen praktiserar en sådan rangordning. Det kan vara fördelaktigt för socioekonomiska flyktingar att propositionen inte motiverar varför ömmande omständigheter skall vara den sista grunden vid prövning av uppehållstillstånd i avseendet att diskurser kan ha en betydande effekt för personers liv. Närmare bestämt är det hierarkin av rättigheter som skapar signaler och diskurser av att socioekonomiska rättigheter inte är lika betydelsefulla som civilpolitiska rättigheter vilka i sin tur försvårar socioekonomiska flyktingars praktiska möjlighet att bli tillgodosedda skydd och därmed uppfyllande och sina rättigheter.¹⁹¹

Dworkin förklarar att rättigheter som vägledande skäl inte ensamt kan avgöra ett fall eftersom beslutsfattare måste förhålla sig till sin stats lagar.¹⁹² Av det skälet kan det vara svårt för lagstiftare, att radikalt förändra lagen gällande ömmande omständigheter till att lik-

¹⁹¹ Hathaway och Foster, 2014, S.204 och Foster, 2007, S.122 – 123 och S.127 – 128, 236 – 238, m.fl

¹⁹² Dworkin, 1977, S. S.37 – 38 och S.86

ställa socioekonomiska rättigheter med civilpolitiska rättigheter. Sålunda kan en tystnad, genom att inte förklara varför socioekonomiska rättigheter skall vara den sista grunden som prövas, vara ett sätt att bryta mönstret av den existerande hierarkin av rättigheter för att därigenom förbättra omständigheterna för socioekonomiska flyktingar. Följaktligen kan det därmed konstateras att propositionen å ena sidan är bättre på att följa mänskliga rättigheter som vägledande skäl och regelverk så att det kan leda till det bästa resultatet för socioekonomiska flyktingar. Å andra sidan kan tystnaden ha en positiv inverkan på att möjligtvis minska antalet svåra rättsfall som med största sannolikhet består av personer som har flytt socioekonomiskt berövande med hänsyn till Dworkins perspektiv.¹⁹³ Tidigare har det, med hjälp av Carol Bacchi, motiverats att en tystnad är problematisk eftersom vissa aspekter är av vikt att framhäva eftersom ett uteslutande av ett visst element kan leda till negativa effekter för socioekonomiska flyktingar. Det är däremot inte fallet gällande denna proposition utifrån ovanstående resonemang.¹⁹⁴

Även fast en tystnad kan leda till en förändring så är propositionen ändå otillräcklig utifrån Gibbards och Dworkins perspektiv. Det kan förklaras med att propositionen inte explicit nämner rättigheter som hälsa, utbildning, bostad och arbete utan diskuterar snarare ömmande omständigheter i stora drag. Utifrån att diskursiva strukturer kan påverka den praktiska verkligheten hade de rättigheterna behövt framställas i propositionen för att skapa bättre förutsättningar för att uppfylla mänskliga rättigheter som regelverk och vägledande skäl till fullo och därigenom skapa det bästa resultatet för socioekonomiska flyktingar.

Därutöver är propositionen även bristande utifrån Dworkins och Gibbards perspektiv eftersom den vill etablera tidsbegränsade uppehållstillstånd. Tidigare motiverades det att tidsbegränsade uppehållstillstånd kan begränsa individers rättigheter till familjeåterförening och etablering, vilka inkluderar rätten till utbildning, arbete osv. I det avseendet är propositionen bristande i att efterfölja mänskliga rättigheter som regelverk och vägledande skäl. Däremot är uppsatsens fokus att undersöka om propositionerna tar personer som har blivit socioekonomiskt berövade i åtanke. Socioekonomiskt berövande, som tidigare förklarats, innebär en brist på *core rights*, dvs ett hot mot att upprätthålla ett basalt liv.¹⁹⁵ Således behöver propositionen inte nödvändigtvis begränsa socioekonomiska flyktingars möjlighet att få

¹⁹³ Ibid, S. 26 – 28 och S.45

¹⁹⁴ Bacchi, 2009, S.13 – 15

¹⁹⁵ Foster, 2007, S.105

skydd men den kommer självfallet påverka målgruppens uppfyllande av vissa mänskliga rättigheter vilket i sin tur vore bristfälligt utifrån Dworkins och Gibbard synsätt.

Som slutsats och som svar på uppsatsen frågeställningar är hierarkin av mänskliga rättigheter inte lika påtaglig i propositionen eftersom socioekonomiska rättigheter diskuteras i generella termer samtidigt som den tystnad som är närvarande i propositionen kan vara ett sätt att förhöja socioekonomiska flyktingars omständigheter. Av det skälet är propositionen å ena sidan bättre på att följa mänskliga rättigheter som vägledande skäl och regelverk. Å andra sidan uppfyller propositionen inte Dworkins och Gibbards aspekter till fullo på grund av att propositionen vill genomföra tillfälliga uppehållstillstånd samtidigt som den explicit inte nämner socioekonomiska rättigheter. Detta kommer tillsammans att försvåra möjligheten att uppfylla socioekonomiska flyktingars rättigheter.

5 Diskussion

Propositionerna framhäver socioekonomiska rättigheter till en viss grad men det är fortfarande begränsat och därför finns det mycket som kan förbättras. Proposition 2013/14:248 utesluter socioekonomiska rättigheter och proposition 2015/16:174 diskuterar socioekonomiska rättigheter i generella termer men den nämner inga specifika rättigheter. Proposition 2013/14:216 diskuterar socioekonomiska rättigheter men understryker inte rättigheter så som utbildning, arbete och bostad. Socioekonomiska rättigheter behövs framhävas för att kunna skapa bättre förutsättningar att uppfylla individens rättigheter så att det i sin tur kan leda till det bästa resultatet för socioekonomiska flyktingar med Gibbards och Dworkins perspektiv i åtanke.

Socioekonomiska rättigheter formuleras och uttrycks som livsnödvändiga för en basal levnadsstandard med hänsyn till ”core right” bestående av vård, utbildning, mat och arbete. Därutöver poängterar både Hathaway och Freedman att ett uteslutande av *core rights* kan vara minst lika allvarligt och livshotande som aspekten av civilpolitisk förföljelse. Dessutom poängterar Michelle Foster att det är allmänt erkänt, internationellt sett, att socioekonomiska rättigheter har en viktig roll för ett dragligt liv. Ytterligare kan nästan vilken rationell människa som helst förstå att en avsaknad på tillgång till dessa rättigheter kan utgöra ett stort hot mot en persons basala liv. Utifrån ovanstående aspekter är det besynnerligt att propositionerna inte framhäver, uttrycker och diskuterar socioekonomiska rättigheter mer än vad de redan framställer.

I gengäld till ovanstående är det däremot inte specifikt besynnerligt att socioekonomiska rättigheter inte nämns till sådan framstående grad med hänsyn till att ICESCR framhäver att socioekonomiska rättigheter ska uppfyllas i den mån som en stat har förutsättningar till. Utifrån den synvinkeln är det inte anmärkningsvärt att socioekonomiska rättigheter inte får en mer framträdande roll i propositionerna. Mot ovanstående som bakgrund lever socioekonomiska rättigheter i en paradox där de å ena sidan skall värdesättas eftersom de är livsnödvändiga komponenter för en draglig levnadsstandard men å andra sidan skall de uppfyllas i den mån som länder har kapacitet vilket görs att de undermineras. Således kan man därför ställa sig frågan hur socioekonomiska rättigheter egentligen skall behandlas och hur

man med tiden kan bryta hierarkin av rättigheter. Mänskliga rättigheter är universella och beroende av varandra och bör behandlas utifrån det.¹⁹⁶ I kontrast tycks propositionerna visa nyanser av det motsatta till en viss grad genom att inte framställa socioekonomiska rättigheter mer än vad de egentligen gör.

Diskursiva strukturer från text brukar korrespondera till den sociala verkligheten och tvärtom. Däremot kan kvalitativa studier som denna dock inte dra slutsatser och motsvara det svenska samhällets praktiska verklighet till fullo.¹⁹⁷ Således är nackdelen med denna studie att hur personer som flyr socioekonomiskt berövande behandlas i praktiken kan skilja sig i förhållandet till det som denna studies resultat antyder. Följaktligen kanske Sverige är väldigt duktigt på att behandlas socioekonomiska flyktingar på ett rättvist sätt. För att ta reda på det uppmuntrar jag framtida studenter att göra en studie som undersöker hur Migrationsverket och Migrationsdomstolarna behandlar personer som flyr socioekonomiskt berövande i praktiken. I samband med det kan man göra en studie som påminner om Livia Johannessons studie, *In the Courts We Trust*. Ett annat alternativ är att genomföra en studie som påminner om Migrationsverkets och UNHCR:s undersökning, *Kvalité i svensk asylprövning*. För att tydliggöra skall studien inte ha fokus på rättstillämpningen utan snarare hur beslutsfattare behandlar socioekonomiska flyktingar. I den aspekten hade det även varit intressant att undersöka om socioekonomiska flyktingar har en tendens att likställas med ekonomiska migranter som Michelle Foster påstår. I kombination med det hade man även kunnat tillämpa Jane Freedmans perspektiv om ekonomiska migranter som Freedman diskuterar i sin bok, *Gendering the International Asylum and Refugee Debate*.¹⁹⁸ Som tidigare nämnts uppmuntrar jag även andra personer till att undersöka om det finns en implementeringssvårighet gällande socioekonomiska flyktingar med utgångspunkt från Sverige. Eftersom studier som det saknas i Sverige och därmed finns det en kunskapslucka som behövs fyllas.

¹⁹⁶ Orend, 2002, S.133

¹⁹⁷ Bergström och Boréus, S.21 – 23 och S.354 – 355

¹⁹⁸ Freedman Jane, *Gendering the International Asylum and Refugee Debate*, 2015, second ed, Palgrave, Macmillan, S.3-8

6 Sammanfattning av studien

Personer som flyr socioekonomiskt berövande har en tendens att ses som mindre betydelsefulla på grund av den existerande hierarkin där civilpolitiska rättigheter uttrycks som mer värdefulla än socioekonomiska rättigheter som skäl för flykt. Studiens mål var således att undersöka det påståendet. För att fullfölja syftet valde studien att undersöka tre propositioner med motivationen att propositioner kan ha en särskild påverkan i praktiken. Propositionerna som valdes ut har fokus på uppehållstillstånd och är grundade i internationella konventioner. Carol Bacchis policyanalys tillämpades för att belysa propositionernas prioriteringar, antagande, tystnader, förväntade konsekvenser, osv. Tack vare Bacchis metod var det möjligt att granska vilka kategorier av rättigheter som var mest framträdande inom propositionerna och om socioekonomiska flyktingar och deras skäl för flykt var en prioritet. Allan Gibbards och Ronald Dworkins teorier om mänskliga rättigheter tillämpades också för att på ett mer djupgående plan granska om propositionerna tog socioekonomiska flyktingars rättigheter i åtanke. Genom det metodiska och teoretiska ramverket synliggjordes om socioekonomiska flyktingar var en prioritet eller om de blev underminerade samt om en hierarki av rättigheter var närvarande i propositionerna.

För att fullfölja studiens mål besvarade uppsatsen följande frågeställningar:

- Finns det en hierarki av rättigheter, som skäl för flykt, närvarande inom propositionerna?

Hierarkin av rättigheter där civilpolitiska rättigheter uttrycks som mer värdefulla än socioekonomiska rättigheter är mer närvarande i vissa av propositionerna än andra. Hierarkin är som mest överensstämmande med proposition, 2013/14:248, *Genomförandet av det omarbetade skyddsgrundsdirektivet* på grund av att socioekonomiska rättigheter inte framställs. Hierarkin är också synlig i proposition 2015/16:174, *Tillfälliga Begräsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige* men inte i samma grad eftersom propositionen framställer socioekonomiska rättigheter som skäl för flykt genom att diskutera

lagen gällande ömmande omständigheter. Däremot uttrycker proposition 2015/16:174 inte några specifika socioekonomiska rättigheter som den exempelvis gör med civilpolitiska rättigheter vilket gör att hierarkin även där är närvarande. Hierarkin av rättigheter är som minst närvarande i proposition 2013/14:216, *Särskilt ömmande omständigheter* eftersom lagen gällande ömmande omständigheter diskuteras vars fokus är socioekonomiska rättigheter. Däremot framställs inte rättigheter som bostad, arbete och utbildning i förhållande till rätten av hälsa som diskuteras explicit i propositionen. Av den anledningen ger proposition 2013/14:216 nyanser av att den värdesätter vissa socioekonomiska rättigheter mer än andra.

- Uppfyller propositionerna mänskliga rättigheter som regelverk och som vägledande skäl med Dworkins och Gibbards perspektiv i åtanke?

På grund av att hierarkin är uttrycklig i proposition 2013/14:248, *Genomförandet av det omarbetade skyddsgrundsdirektivet* samtidigt som den utesluter socioekonomiska rättigheter leder den till att propositionen till stor grad är bristfällig utifrån Dworkins och Gibbards perspektiv. Sålunda underminerar propositionen snarare socioekonomiska flyktingars situation än att bidra till det bästa resultatet. Gällande proposition 2015/16:174, *Tillfälliga Begräsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige* är det tvetydigt huruvida propositionen uppfyller de krav som Gibbard och Dworkin ställer. Detta eftersom propositionen å ena sidan vill fastställa tillfälliga uppehållstillstånd vilket indirekt kommer påverka personers uppfyllande av rättigheter. Men å ena sidan kan den tystnad som är närvarande i proposition 2015/16:174 samt att den diskuterar socioekonomiska rättigheter i generella drag vara ett sätt att bryta hierarkin av rättigheter i ett försök att förbättra socioekonomiska flyktingars förhållanden. Slutligen uppfyller proposition 2013/14:216, *Särskilt ömmande omständigheter* delvis Gibbards och Dworkins perspektiv men den är dock delvis även bristande utifrån att rättigheterna utbildning, bostad och arbete inte nämns. Av den anledningen är det ingen av propositionen som uppfyller rättigheter som vägledande skäl och som ett regelverk till fullo utan propositionerna är till olika grad bristfälliga och uppfyller Gibbards och Dworkins krav till olika grad.

7 Källförteckning

Primärmaterial

- Prop, 2013/14:248, *Genomförandet av det omarbetade skyddsgrundsdirektivet*, 28 augusti 2014, Stockholm
- Prop, 2013/14:216, *Särskilt ömmande omständigheter*, 3 april 2014, Stockholm
- Prop, 2015/16:174, *Tillfälliga Begräsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige*, 28 april 2016, Stockholm

Sekundärmaterial

- Europaparlamentets och rådets direktiv, 2004/83/EG, *om miniminormer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer skall betraktas som flyktingar eller som personer som av andra skäl behöver internationellt skydd samt om dessa personers rättsliga ställning och om innehållet i det beviljade skyddet*, 29 april, 2004
- Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/95/EU, *om normer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska anses berättigade till internationellt skydd, för en enhetlig status för flyktingar eller personer som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande, och för innehållet i det beviljade skyddet (omarbetning)*, 13 december 2011
- DS 2011:14, *Synnerligen ömmande omständigheter och verkställningshinder – en kartläggning av tillämpningen*, 2011, Göteborg,
- Förenta Nationernas Flyktingkommissarie, *Handbok om förfarandet och kriterierna vid fastställandet av flyktingars rättsliga ställning*, 1996, Stockholm, Nordstedts Juridik

- Proposition, 2004/05:170 *Ny instans -och processordning i utlänningslagen – och medborgarskapsärenden*, 26 maj 2005, Stockholm,
- SOU 2004:74, *Utlänningslagstiftningen i ett domstolsperspektiv*,

Litteratur

- Bacchi, Carol, *Analyzing Policy, What the problem to be represented?* 2009, Pearson Australia
- Bergström Göran och Boréus Kristina, *Texten mening och makt – metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*, 2012, Studentlitteratur
- Dworkin Ronald, *Taking Rights Seriously*, 1977, Harvard University Press,
- Feijen Liv och Emelia Frennmark, Migrationsverket och UNHCR, *Kvalité i svensk asylprövning – En studie av Migrationsverkets utredning av och beslut om internationellt skydd*, 2011, Stockholm
- Foster, Michelle, *International Refugee Law and Socio-economic rights – Refugee from deprivation*, 2007, Cambridge University Press
- Freedman Jane, *Gendering the International Asylum and Refugee Debate*, 2015, second edt., Palgrave, Macmillan,
- Gibbard, Allan *Utilitarianism and Rights*, 1984, hämtad från: Ahlenius Henrik, *Vad är moraliskt rätt? – Texter i normativ etik i urval av Henrik Ahlenius*, 2004, Bokförlaget, Thales, Stockholm,
- Hathaway C. James and Foster Michelle, *Law of Refugee Status*, second edition, 2014, Cambridge University Press,

- Hayden, Patrick, *The Philosophy of Human Rights*, 2001, Paragon Issues in Philosophy, Paragon House, St Paul
- Johannesson Livia, *In the Courts We Trust – Administrative Justice in Swedish Migration Courts*, 2017, Stockholm University, Department of Political Science
- Klinck Jennifer, *A: Recognizing Socio-Economic Refugees in South Africa: a Principled and Rights-Based Approach to Section 3(b) of the Refugees Act, 2009*, in *International Journal of Refugee Law*, Vol 21, Issue 4,
- L. Patten Mildred, Newhart Michelle, *Understanding Research Methods*, 2018, Tenth Edition, Routledge, New York
- Orend, Brian, *Human rights: concept and context*, 2002 Broadview Press, Peterborough
- Schoultz, Isabel, *The state's mishandling of immigration to Sweden*, 2017, in *Crime, Law and Social Change*, Vol. 68 Issue 1/2
- Zimmerman Susan, *Reconsidering the Problem of "Bogus" Refugees with 'Socio-economic Motivations' for Seeking Asylum* 2011, in *Mobilities*, Vol 6, Issue, 3 Routledge

Elektroniska källor

- Migrationsinfo, *Flyktingar i världen*, senast uppdaterad: 15 februari, 2019, hämtad från: <https://www.migrationsinfo.se/migration/varlden/flyktingar-i-varlden/> (nerladdad: 2019-04-29)
- Migrationsinfo, *Sverige*, uppdaterad: 7 september, 2016, hämtad från: <https://www.migrationsinfo.se/migration/sverige/> (nerladdad: 2019-05-11)

- UNHCR, *Vem är flykting*, hämtad från: <https://sverigeforunhcr.se/om-oss/vem-ar-flykting>
(nerladdad: 2019-04-29)
- Regeringskansliet, *Proposition*, hämtad från: <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/proposition/>
(nerladdad: 2019-04-29)
- Regeringskansliet, *Civila samhället*, hämtad från: <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/civila-samhallet/>
(nerladdad: 2019-05-06)
- Sveriges Riksdag, *Sverige har fått en ny regering*, 3 oktober, 2014, hämtad från: <https://www.riksdagen.se/sv/aktuellt/2014/okt/3/sverige-har-fatt-en-ny-regering/>
(nerladdad: 2019-05-07)
- Regeringskansliet, *Vägledning för statliga myndighetsstyrelser*, 2016, Produktion: Finansdepartementet/kommunikationsavdelningen, hämtad från: <https://www.regeringen.se/490474/contentassets/dd46d2979bc2481db56eaa146f34170d/vagledning-for-statliga-myndighetsstyrelser.pdf>
(nerladdad: 2019-05-22)
- Sida, Avdelning för demokrati och social utveckling, Nilsson, Per-Ulf och Nilén Holger, *Utbildning för alla – en väg ut ur fattigdom*, 2001, hämtad från: https://www.sida.se/contentassets/2f4347697ab64fba85c23969049fb9e7/utbildning-f246r-alla---en-v228g-ur-fattigdomen_2665.pdf
(nerladdad: 2019-05-05)
- Unicef, *Barnkonventionen*, Artikel 27, hämtad från: <https://unicef.se/barnkonventionen/las-texten>
(nerladdad:2019-05-01)

Internationella Dokument

- International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights, article 2, 1966
- International Covenant on Civil and Political Rights, article 2, 1966

Den fulla källförteckningen fotnot 8 och 91

- CESCR, Office of High Commissioner for Human Rights, *general comment No.3, The nature of State Parties Obligations, Article2, Para.1 of the Covenant*, E/1991/23
- Economic and Social Council, CESCR *General Comment, no.9, The domestic application of the Covenant*, 1998,
- CESCR, Office of High Commissioner for Human Rights, *general comment No.12, The Right to Adequate Food, Article 11*, 1999
- CESCR Office of High Commissioner for Human Rights, *general comment No.15, The Right to Water, Arts 11 and 12 of the Covenant*
- CESCR, Economic and Social Council, CESCR *general comment No.18, Right to Work*, 2005